

prim. et satis posset dici quod in omnibus grauius delictis habet locum h. c. nisi propter idem rationes rationis. ad quod no. glo. in. l. j. c. de codi. inde est propter rationes que hic ponuntur quod sunt generales ad omnia delicta saltem enormia et h. no. ¶ **¶** Et nunc hic queritur quod si status extra cimiterium trahit eum qui stat intra partem matellam quod manet exterius an talis dicatur offendere ecclesie immunitatem. ¶ **¶** Et nunc tenet hic quod sic. nam et qui sic traheret clericum incideret in canonem. ut in. c. nup. de sen. ex. secus autem secundum Bonifacium. si uolente de loco immunitatis extrahit eum ad mortem vel ad aliam penam corporalem damnat. Ratio quod canon sola violentiam condennat. scilicet. e. inter sed uolenti non fit violentia nec iniuria. ut in regula scienti. de re. iur. li. vi. ¶ **¶** Item quero quod si in loco immunitatis perueniat enormiter existens extra illum locum an habeat locum dispositio huius. c. credo quod sic. quod delictum principiatum fuit in ecclesia sed alibi consummatur ad hoc. c. j. et quod ibi dixi de presum. et facit quod no. Bonifacius. an. in regula inspicimur. de re. iur. li. vi. in mercu. Quid in eo qui existens in ecclesia mandauit delictum alibi committi vel contra expressis extra ecclesiam mandauit delictum in ecclesia committi an gaudeat immunitate ad ecclesiam secuto delicto confugiens. hec quod dependet ab alia ubi quis dicatur delinquere mandator an in loco ubi mandauit an uero eo ubi delictum fuit consummatum. tex. in de. pastoralis. in xbo nec non communia glo. in. x. districtu. de re. iudi. uidetur innuere quod uel delictum committere ubi fuit delictum secutum. tu uide de hac questione plenius per Bar. in. l. si ut proponitur. ff. de fideiussor. et de hac materia latius per eum in. l. non solum. §. si mandato. ff. de iniur.

¶ The clerici vel monachi secularibus negocijs
se immisceant. ¶ Rubrica.

¶ Continuat hec rubrica ad precedentia hoc ordi
ne fm doc. Supra vifū est de his q̄ clericis cōpetū
nūc aut de phibitis ē videndū. vel cōtinuat ad ti.
prime p̄cedentē sic. **E**usa. 5. tractatū est de imuni
tate ecclīaz ⁊ clericorū ne forte ob hanc imunitatem
clerici ⁊ monachi sup̄birēt ⁊ arbitrarent sibi oīa li
cere. merito subiiciū hec rubrica p̄ quam osiditur q̄
nō debēt se imiscere secularib⁹ negocijs. ¶ Sed p̄
declaratione rubricę querit quid dicatū secularē ne
gociū. So. Inno. in. c. j. cuius dicta sequit̄ Jo. an.
hic super rubrica videt̄ velle q̄ dicat̄ tripliciter seu
tribus modis sumi pōt. p̄mo enī dī: secularē nego
ciū quilibet actus seculariū rerum. exemplū sumi
pōt ex numeratis. j. c. j. a quib⁹ actib⁹ turpib⁹ absti
nendū est. secūdo dicat̄ negociū secularē iudiciū de
rebus secularibus qd̄ clericis nō licet nisi inter de
ricos tñi. xj. q. j. s. ex his. tertio dī: secularē negociū
qd̄ est inter seculares hoīes. qd̄ etiā nō licet clericis
nisi de his que p̄tinēt ad iudiciū ecclīe puta de deci
mis. de iurepa. ⁊ si. de iudi. quātō. lxxviij. di. p̄ to
tū. s̄ ego allego ad hāc mām gl. sūme. xxi. q. iij. que
dicit̄ negocia secularia dici trib⁹ modis. s̄ aliter pro
sequit̄ q̄ Inno. vide eā q̄ iudicio meo materiaꝝ ple
ne nō euacuat. Ego aut̄ dicerē q̄ negociūz secularē
pōt quo ad propositū nostrū sumi stricte ⁊ large.

pōt enī pmo dici secularē negociūz q̄quid puenit
ex carnali concupiscētia nō subiecta freno rationis
et hoc innuit tex. j. c. pxi. in prin. et dicitur tunc negoci
um secularē q̄z p illa oīno viuūt seculariter. i. fm se
culum et mundū seu carnē non autē fm deū et spīri
tum et hoc phibent etiam laicis vt patet ex multis
enumeratis. j. c. proxi. sed p̄cipue clericis. ¶ Scd
potest hoc verbū secularē sumi magis stricte vt cō
prehendat negocium p̄tinens ad rem publicā mū
danā et seculares homines. qd licet permittit sit
laicis tamē clericis interdicit vt negociari. lxxviij.
di. fornicari. et in l. placet. C. d. epī. et de. vbi dicit q̄
nihil cōmune debent habere clerici cum publicis ac
tibus vel ad curam pertinentib⁹ cuius corpori nō
sunt annexi. et per illum tex. probatur q̄ nullū offi
cium potest clericus habere in republica seculari. et
pbat in. c. proximo. et. c. reprehensibile. xxiij. q. viij
nec sunt clerici de vniuersitate seculari vt no. Inn.
in. c. dilecta. de excef. p̄ela. ppe si. debent enim
clerici attendere circa rempublicam spirituales. laici ve
ro circa tempu. temporalē. ar. xij. q. j. duo sūt ge
nera. et. xxiij. q. viij. cōuenior. et in. c. reprehensibile
et. c. solite. de maio. et obe. et. xcvi. di. duo sunt. Itēz
vita clericorum debet versari circa vitā cōtēplatiuā
et actiuā nō autē de rebus mundanis habere curā
nisi quatenus sunt necessaria ad corporalem vitāz.
j. q. iij. si quis obiecerit. laici vero possunt libertius
istis bonis exteriorib⁹ vti nō autē abuti. vt le. et nos.
in. d. c. duo sunt. hinc ap̄ls. Nolite conformari hu
ic seculo. et hoc voluit tex. j. c. proxi. alle. dicitur ap̄l
dicentis. q̄ nemo militans deo implicat se negociis
secularibus. i. temporalibus et mundanis quantū
cumq̄ illa laicis liceant. hinc no. dicit tex. in. l. cōsul
ta diuina. C. de testa. Absurdū nanq̄ est si p̄romi
scuis actibus rerū turbent officia et aliū creditū ali
us subtrahat et p̄cipue clericis quibus opprobri
um est si se peritos velint disceptationum eē foren
sium ostendere. que verba no. et ita intelligi hanc
materiāz merito tex. c. j. enumerans. xliij. negocia
secularia causa exempli dicit illa eē pauca. sunt enī
pauca respectu omnium cū plura sūt negocia q̄ vo
cabula. l. natura enī. ff. de p̄script. verbo.

Ultra sunt Casus Enume-
rat cō aliū mul-
ta secularia negocia a quib⁹ iubet
clericos ⁊ monachos abstinere.

Nota primo ibi pauca. q. xiiij. dicunt pauca. nā hic dicit papa se velle pauca negocia perstringere. ⁊ tamen enu- merat. xiiij. de quo remittit Jo. an. ad. c. latores. b. de. excom. mi. Ego dico q. dicuntur. xiiij. pauca sū ī ī- iectam materiam. quia negocia secularia sunt tan- ta q. illorum respectu. xiiij. sunt pauca sic eodem re- spectu. xxiij. milia dicuntur pauca. vt in. c. discipli- na. xlv. di. ⁊ alibi dicit glo. q. id qd fit coram papa redditur notorium vt in. c. manifesta. ij. q. j. debet ergo inspicī materia subiecta. ¶ Nota secūdo q. ap- petere plus iusto precio est turpe lucrum. Ex quo infertur q. emens rem scienter minus q. valet igno- te venditore turpiter acqrit. ad hoc. c. j. de cimpl. et

ven. et no. glo. x. q. ij. hoc ius porrectum. vide p. Cal. i. c. nauiganti. de vsu. et per hunc text. dicit hostie. q. clericus debet cauere a negotiatione. de qua in. c. si. j. de vsu. puto tñ clericum nō peccare si nō cā negotiationis vendit vel emit rem. put ibi dicit dummodo fraudulenter nō faciat q. talis contractus non reprobatur ibi nec etiā hic cū illud nō sit lucrum si iuste fiat sed q. illud habet apparentiā prauam d. clericus ex honestate abstinere. ar. c. cum ab omni. de vita et hone. de. vel tene dictū hostie. ad hoc alle. bo. tex. i. c. si quis clericus. xiiij. q. iij. vbi dicit q. si clericus mutauit nūc pecuniā vt recipiat aliaz spem puta frumentū debet fieri estimatio fm valore currente tempore solutionis vel tpe quo res tradit fm doc. ibi sic videt q. nō d. vendi plus q. valet v. min. prout dicit in. d. c. si. **M**ota tertio clericus debere abstinere ab iniustis munerib. actiue et passiue. et dicit iniusta munera que ob iniustā cām fiunt. et de his propheta dicit. Beatus qui excutit manus suas ab omni munere. triplex tamē ē munus. vt in. c. sūt nonnulli. j. q. j. et dicit ibi. vide qd legif. et no. in. c. et si qdnes. de simo. et c. tuā. de eta. et quali. **M**ota quarto differentia inter cōtentiosos et rixas. et dicit Jo. p. ipe. q. cōtentiones cōsistūt i verbis. lites i iudicijs. rixe in factis vt percussioib. inuicē. qd no. propter statuta de his mentionē facientia. puto tñ q. verbis lis possit verificari in cōtentione extraiudiciali. vt i. c. sepe in si. de appel. et patet ex etymologia vocabuli vt colligit in. c. forus. de s. sig. hic aut restringitur ad cōtentionē iudicalem ppter verbū pentiones qd precedit. **M**ota quinto q. clericus i sacris debet abstinere ab officio aduocationis nō solū in curia seculari s. etiā nō d. ibi ob aliquā cāz publice disputare nisi p viduis aut orphanis. p his enī pnt cleri cū etiā postulare. de quo in. c. j. et c. si. de postu. dicit tñ hostie. no. hic q. hoc debent gratis facere cum hoc pmittat hic eis ex pte. vt in. d. c. j. et si. **M**ota clericum nō debere habere ornamentū suo pposito nō cōueniens. et dicit pposito. i. ordini seu dignitati sue. facit. c. di. p morem. et c. clerici. de vi. et ho. de. et vide ad materiam bo. glo. xij. q. iij. in sūma. et dicit hiero. Qui virtutibus pollet ornatus ē. et vide bo. rex. in. c. eps. xij. di. **M**ota clericum nō debere exercere etiā iustā negotiationē. cōcordat. c. fornicari. lxxvij. di. nisi ex iusta cā puta prope necessitatem. intellige tñ q. aliquid opatur ex suis manibus vel emit rem vt inde habeat materiā reducēdi ad aliquas formas. nō enī debet emere rez vt eam integrā p maiori p. cio vendat. d. q. vide. xiiij. q. iij. i sūma. et c. iij. i. c. j. et c. canonū. et c. qdūq. tpe messis. hoc enī laicis etiā nō licet vt ibi. et c. efficiens. et c. qm. lxxvij. di. **M**ota vltimo ex fine l. c. maxime iuncto rubro q. appellatiōe clericorū nō veniūt monachi. Itē q. monachi nō dicūt ministri altari s. dic s. vltimū pcedere habito respectu ad monachos q. nō sūt clerici saltem i sacris. et pōt intelligi fm antiq. tpa q. monachi nō erāt clerici. xvi. q. j. generaliter an aut hodie appellatiōe clericorū veniant monachi dico q. illi q. sūt cōuersi et nō clerici nō veniūt. xij. q. j. duo sūt gnā. monachi et o. alii clerici veniūt in mā

favorabil. s. in odiosa credo q. nō q. hnt qualitātē religiōis vltra clericatū. ad hoc tex. op. in sili iustis ibi no. p. Jo. an. in. c. statutū. de elec. li. vj. facit qd no. Inno. in. c. sedes. de rescrip. Sili qd sit an appellatiōe ecclesiarū veniāt monasteria. de q. i. c. grandi. de sup. ne. pla. li. vj. **P**rimo igit q. an indistincte clerici phibeant pducere bōa secularia. tex. nō aperit s. s. dicit q. nō. s. q. hoc faciūt cā lucri. sec. si propter necessitatē vel aliā honestāz cām. de quo vide bo. rex. cū glo. in. c. puenit. lxxvij. di. et c. dilecti. de deci. Itē vide glo. no. h. in xbo pductionis q. dicit q. si clericus succedit pductor pōt licite stare i illa pductione vsq. ad p. finitū tps locatiōis. ar. l. de curio. ff. de decu. vbi tex. no. dicit q. decurio q. phibeat pducere quedā si iure successerit in pductione remanet in ea qd ē in sili b. obseruandū. qd ē bene no. ad siliā. ad idē vide bo. rex. in. l. ij. d. s. si iure. ff. de sal. p. quē tex. dicit ibi Bar. q. si statutū disponit q. si nobilis nō possit recipe cessionē s. popularē si nobilis successit in aliqua actione iure hereditario nō p. b. incidit in statutum. ego x. b. limito oia p. dicta q. aliquid phibeat attento mō s. si phibeat attento effectu tñ nō poterit retinere etiā iure hereditario. exemplū in mendicantib. q. phibeat tenere bona imobilia. nō enī poterūt illa tenere licet succedant iure hēditario. vt in cle. exui de paradiso. de xbo. sig. s. cupientes. et vide bo. glo. iuncto tex. in. c. vni co. de reli. do. li. vj. in verbo domū. et in. l. apud iulianū in si. iuncta. l. se. de lega. j. **C**ōductio enī p. dio rū phibeat clericis attento mō. s. ppter cupiditatez q. rō cessat si alij in pductiōe succedūt. sec. enim si phibeat q. nō pnt illa tenere. et idē dicit si. facit qd no. gl. in regula cū qd. de re. iur. li. vj. et in. c. tue. de p. cu. **S**ecundo principal. q. an liceat emere victualia et postmodū illa reuēdere p. fertim p maiori p. cio So. Inno. b. dicit q. si quis emat vt tpe famis abundet sicut fecit Joseph. Gen. xij. licitū ē. Idē dicēdū fm eū etiā si emat nō solū p se vt tpe famis alij v. dere possit eo p. cio q. tñ vendet ab alijs. qd intelligit dūmodo faciat bono aio. puta ne terra sua desiceret in victualib. q. videbat hoies ppter abundantiā illa victualia psumere vel ad extraneos deferre seu nō h. e. circa illa debita diligentia. si aut nulla vtilitate pensata emat vt cari. vendat. dicit eos peccare et graui. clerici q. laici. xiiij. q. iij. q. cūq. et c. j. de em. et ven. et cū his dictis transeunt cōter doc. b. **E**x p. dictis colligo hāc cōclusionē q. nō ē licitū emere vt cari. illa v. d. alio tpe si b. p. cipaliter sit propter lucrum. secus si emptio sit p. cipaliter ob publicā vtilitatem. **S**ed ego lat. hūc articulū exordie do dico q. respectu clericorū indubitan. nō est licitum emere rem cā negociatiōis vt integra reuēdat vt in. c. fornicari. et in. c. negociatorē. lxxvij. di. et vide ad materiā bonā glo. xiiij. q. iij. i sūma. In laicis autē dixerunt Hug. et Lau. xiiij. q. iij. si q. clerici. q. si laic. emit vili. vt carius vendat nō ex cupiditate s. vt suis necessitatib. pvideat licitū ē. vñ etiā si emit sine proposito vendēdi et postea articul. necessitatis vendēdi occurrat poterit vendi p maiori p. cio si tantū valet. arg. c. quicunq. xiiij. q. iij. q. si

voluerit dicere qd ille tex. phibet rem emi vt carius vendat propter cupiditatē secus si sit ppter aliam honestā causam et pdictis videt cōcordare beatus Tho. scōa scōe. q. lxxvij. art. qrtovbi dicit qd si negotiatio que sit ppter lucrū ordinatur ad aliquē effectū necessariū vel honestū. puta ad domū sue sustentationē vel etiā ad subueniendū indigentib⁹ vel ppter publicā utilitatē est licita qz capit lucrū pro sui laboris stipendio. Idē dicit si emit rē nō vt vēdat s ad sui vsum si postea propter aliquā necessitatē illā vendere vult non phibet vendere. p maiori p̄cio si tantū nūc valet qz ista nō est negotiatio. nā pōt cōtingere illam rem plus valere nunc vel quia in aliquo meliorauit rem illā. vel qz p̄ciū rei est mutatuū fm diuersitatē loci vel t̄pis vel propter piculum cui se exposuit transferendo de loco ad locū vel eā trāferri faciendū sed illicitū ē vbi finem p̄ncipalit̄ cōstituit in lucro quādo emit rem vt cā imutata vendit carius. Jo. cal. attingit hunc articulū in. c. si. d. vsu. et cōclude post eū sic. qd aut quis emit rem vt carius illā vendat. ppter cupiditatē et nō ē licitū quicquid plus iusto appetit homo turpelucrū est. vt hic et i. d. c. quicunqz. aut si facit propter cupiditatē et ob honestā cām. puta ppter sustentationē familie sue vel qd sile et tunc si vendit illā rem oīno integrā. p maiori p̄cio nō est licitū p. c. eijciens. lxxvij. di. Rō qz aut a p̄ncipio in iusto p̄cio emit. aut nūc vendit plus debito. et sic fuit iniusticia. aut tpe emptionis vel venditionis. qd nō est licitū vt in. c. j. de emp. et ven. nō enī licet ex pposito emere vel vendere rem minus vel plus q̄ valet. vt in. d. c. j. et no. gl. x. q. ij. hoc ius porrectū. Si aut nō est oīno integra sed imutata tunc enī bene licet vendere p p̄cio currenti licet sit maius. pōt aut p̄tingere mutatio multis modis vt puta qm ē translata in aliā formā vel propter mutationē loci vel t̄pis vel quid sile. vñ text. in. d. c. eijciens. dū p̄mittit rē imutatā vendi p maiori p̄cio potest intelligi multis modis. vt. s. dictū est. et in hō casu p̄cedit dictū beati Tho. Lau. et lbug. hoc enī casu cessat cupiditas et oīs iniusticia et videt lucrari propter industriā suā et cō honestā causam. et sic limitata dictū Inno. hic et maxime qm rem transfert de loco ad locū. et hec nō. qz multi mercatores in p̄dictis errant. Itē scias qd vbi alis negotiatio i se ē licita tñ ex cā effici qñqz inhonestā et iniustā fm Inno. hic. cuius dicta retulit Jo. an. s. in rubrica. vtp̄ta. ppter cupiditatē. xliij. q. iij. quicunqz. et nota hec ad intellectū illius. c. et satis. s. dixi. Itē ex tēpore qz die ferriata. s. de ferijs. c. j. in fi. Ex loco qz in ecclia. s. tit. pr. c. j. Ex p̄sona qz clerici. vt p totū istū tit. et in iuribus p̄ealle. Item ex re qz nō licet negociari in his que nec per se nec cū admixto possunt ēē vsui. vt in l. qd sepe. s. veneni. ff. de p̄ben. emp. vñ negociari licet in veneno qz admixtū pōt ēē vsui in medicinis vel etiā purum p feris occidendis sicut de gladio dicimus propter defensionē. Idē dicit Inno. de coloribus ad colorādos hoīes vel mulieres pro bono. sed hoc dictū vltimū de colorādis maxime hominibus nō placuit hosti. cum cuiqz sufficere debeat et placere natural color dat⁹ a deo et vix sine ipsi⁹

iniuria potest alius supponi. argu. de conse. di. liij. ostenditur. vnde ecclesiastes. iij. Ne accipias faciē aduersus faciem naturalem. et. vnde Liprianus d. disciplina et habitu virginum. dicit qd opus dei est qd nascitur. diabolus est qd mutatur. nō tamē reprobat hosti. honestum et p̄ciosū et placitū ornamentum mulierum sine pictura si ideo se ornent vt magis viris suis placeant sed si vt aliorum oculos ad se trahant illicitum et mortale peccatum est. xxiij. q. v. nec solo. et. c. se. venenū enīz habet licet nullus habet. et cum hoc transit Jo. an. sup rubrica. et vide de pictura et ornatu mulierū. qd latius ipse ponit super regula ea que fiunt. de reg. iur. li. vj. in mercu. quod placet. Sed circa primum potest dubitari nūquid exercens negotiationem licitā sed ex causis p̄dictis illicitam teneat et restituere lucrum. Crede qd sic p̄ea que dixi post Inno. s. ti. proxi. qz p̄ter. Ultimo hic querit an oīs clerici includantur sub phibitione huius. c. So. Inno. et Jo. an. videt velle qd nō sed solū cōstituti in sacris ordinib⁹ p̄ter. ibi ministris altaris. et. quia voluit vt cōstituti in sacris dūtaxat dicant ministri altaris. ad hō alle. doc. de cōse. di. ij. tribus. et. c. se. Idē dicit hosti. in omnibus beneficiis. de quo remittit ad no. in. c. j. de postu. et. c. ij. de de. ve. ego dicerem qd negocia secularia puenientia ex carnis cōcupiscencia sunt phibita omnibus clericis et etiam laicis. s. maxime clericis vt hic. nam appetere plus iusto p̄cio hec et similia indubitanter omnibus sūt phibita. negocia vero secularia stricte sumpta. i. que licent laicis cum sint mūdāna phibent ministris altaris et etiam beneficiis vt voluit hosti. et in his p̄cedit dictū ip̄ox. facit qd dixi sup rubrica. Ex his nō. qd clericis in minoribus nō beneficiis minime phibentur negocia secularia als licita. qd tene menti diligenter.

Sacerdotibus. **Caſus** Si de ricī mīstri vel pcuratores laicoz deprehendant in fraudem nō debet eis ab ecclia subueniri. vel sūma sic. Clerici nō debēt ēē ministri vel pcuratores laicoz qd si cōtrafecerint et deprehendant in fraude nō subueniēt eis ab ecclia. primo ponit phibitionē. secūdo penā transgredientiū ibi. qd si. **Mo.** primo qd clerici etiā nō sacerdotes nō debēt ēē ministri laicoz. Per qd infero qd nō debēt ēē famuli laicoz vel seruitores. et intelligo tex. in clericis cōstitutis i sacris vel b̄ficiis p id qd dixi. s. c. pri. et bene facit. c. puenit in p̄n. lxxvj. di. **Nota** scōa qd clerici nō debent ēē procuratores laicoz etiā extra iudiciū vt patet ibi in rebus reb⁹ eoz. et. ad idē. d. c. puenit. **Sed** quero an hoc p̄cedit indistincte. **Sol.** dicit hosti. et Jo. an. post eū qd nō. nā poterit ēē cleric⁹ in ecclesiasticis et corā ecclesiastico iudice pcurator laici qd hō nō phibet hō nec alio iure iō ē admittendus. l. inuit⁹. ff. de pecu. ad idē inducit Jo. an. c. cū cēt. d. simonia. vbi etiā de hoc sic ecōuerso pōt laic⁹ ēē in iudicio pcurator cleric⁹ vel ecclie. vt in. c. j. de pecu. li. vj. s. tu ad primū vide bo. tex. iuncta sup̄ascriptio in. c. per venerabilem. qd si. sint le. vbi archiep̄us

procuravit eam ecclesiasticam laici apud papam. et fir-
mat doct. i. c. i. n. fa. de p. cu. vbi vide qd dicit. et p huc
tex. videntur intelligere doc. qd clericus vult assu-
me re pcuracione coram iudice seculari vel extrajudiciali
et vide sententia hic Anno. tex. istu pcedere in procu-
rator generalis. et idem vide velle. j. e. sed nec. et clari-
us et laus hoc affirmat in. c. unico. de ob. ad ra. in
fi. vbi dicit qd vbiqz inuenit qd clerici non pnt ee p-
curatores vel hmoi officia exercere intelligendum
e generalit. na vnu negocium clericor vel laicoruz
pcurare vel administrare non phibent fm eum. qd
est menti tenendum. na doc. hic transuerit sicco pe-
de. et vide Fre. c. o. s. l. c. d. v. vbi b dicit Anno. sequi-
tur. et Archi. in. d. c. puenit. f. l. o. l. in. c. j. de postu.
et c. dilecti. de arbi. tenet prius. qz iura loquuntur ibi
indistincte dicerem sic. qd aut clericus ex cupiditate
vult assumere vnu negociu vel plura et non pot. ar.
b. et c. p. xi. et in. d. c. puenit. in pn. aut non ex cupi-
ditate. sed ex charitate. et pcedit dictu Anno. ar. i. d.
c. puenit. a contrario sensu. Et facit dictu Anno. co-
muniter approbatum. in. c. cu. j. et. A. de re iudi.
vbi dicit qd religiosus potest de licentia abbati assu-
mere pcuracione laicor amicos monasterij si b ar-
bitres superior reducere in cosequentiam ad com-
modu monasterij. An aut teneat iudiciu si clericus
fuit pcurator vbi non poterat interuenire. dic q sic.
ar. in. c. pia. de excep. li. vj. debet tñ per exceptione
repelli. vt in. c. ij. de postu. et hoc firmit l. o. l. in. d. c.
dilecti. l. o. l. de cu querit an et qd clericus possit esse
procurator laici. aut vult esse in foro ecclesiastico et
potest salte in ecclesiasticis. de quo dic vt plenius in. d.
c. ij. de postu. et c. in nostra. de procu. aut in iudicio
seculari aut extra. et aut cupiditate lucradi et non pot
aut ex charitate et amicitia et tunc ad vnu negociu
potest. indifferens aut et generaliter non vt patet ex
pdictis. Quid aut ecouerso. an laicus pot ee pcur-
ator clerici vel eccle. dic q sic. de p. cu. c. j. li. vj. et c.
c. vno. de sin. iconom aut generalis ee non potest.
vt in. c. indicat. l. x. r. di. qd tam intellige vt dicit
in. c. nonnulli. de rescrip. vbi oino vide. et in. c. ij. de
iudi. **U**ltimo expediendo glo. op. vide enim q
licet clericus transgrediat preceptu huius. c. et capi-
atur in fraude in administratõe non tñ per b d pof-
se capi aut puniri p iudice seculari. qz clericus non p-
dit priuilegiu suu fori nisi pcedat trina monitio.
vt in. c. in audientia. et in. c. cõtingit. de sen. ex. cur.
cõtrarium innuit hic lra in fi. dñ dicit q non dñ isti
ab eccle subueniri si capiat in fraude. Sol. glo. ij.
timore cõtrarij ponit duos intellectus ad istuz tex.
primus e vt intelligat et reducat ad prius. f. qñ preces-
sit trina monitio. f. certe hunc intellectu ex toto non
patit iste tex. cñ nulla sit in eo mentio de trina mo-
nitione. secundo intelligit q non debet capi seu distri-
gi p laicu f. p iudice ecclesiasticu. et ad tex. respondet q
non debet intelligi de subuentione respectu fori f. vt
subleuet a fraude comissa. puta dando auxiliu vel
fauorem. et e bonus intellectus et hunc intellectu sequi-
tur hic cõter doc. dicit eni maxime Anno. et lhosti.
q eccle non debet eis subuenire vt det ei pecuniam
ad satisfaciendu de fraude vel vt det sibi aliqd au-

iliu vel fauore quo minus teneat respondere ilo-
co in quo gesit administratione. vt i. l. j. et ij. C. vbi
agi oportet de rō. et in. l. j. vbi de cri. agi oportet. et san-
faciat cõpetent ad cognitione iudicis ecclesiastici. Si
aut secularis iudex illu ppria temeritate distringe-
ret eccle ei subueniret non tñ respectu persone quā
tum respectu libertatis ecclesiastice. nisi oino esset in
corrigibilis et monitione epi cõtineret. vt in cõtra-
rijs. et dic q iudex ecclesiasticus ex officio suo pot illum
repetere quātūqz ille non exciperet. vt in. c. dilectus
de appel. no. in. l. j. §. per hanc. ff. de rei ven. p Bar.
in. l. pe. §. ad crimē. ff. de pub. audi. **T**ertiu intel-
lectu sentit tacite lhosti. dices q vbi monitio facta
fuit p epi sub pena priuationis ois priuilegiu deri-
calis. qz illa loco trine admonitionis habet. perdis
ex cõtrauentione priuilegiu fori. et ita cõtingit hic p
ut probat lra ibi publice nunciet. et. et ibi qd si post
modu. et. Pro primo q admonitio epi habeat vim
trine admonitiõis adducit lhosti. c. j. de loca. et sen-
exco. a nobis. f. melius potuisset adducere. l. ij. C.
quō et qñ iudex. et glo. in. c. p. s. luit. de offi. dele. sed
mibi hec lec. non placet. qz iura q ad priuilegiu fori
pdendu requirunt cõter trina monitione ab epi
fienda. vnde non sufficit vnica etiā pemptoria. ad b
vide bo. tex. iuncta glo. no. in. x. tertio. de vi. et ho.
de. et hoc est regulare q vbiqz in materia odio-
sa ius requirit trina monitione non sufficit vnica eti-
am pemptoria. vt no. in. d. c. j. dicit in. c. ex tue.
de de. non res. vbi vide. ad idē bo. gl. in. c. j. de mili-
te vasallo. in. x. tertiu. col. x. et ad iura alle. p lhosti.
dic q loquuntur in alio casu.

Non magno. Religiosi professi
excentes ad audi-
endas leges vt phisicā nisi infra duos mē-
ses ad claustru redeat excoicati sunt et i nulla cā pfo-
cinari pnt et i choro et in capitulo et ceteris erūt vlti-
mi et sine dispensatione pape non pmouentur. diui-
ditur in tres ptes. in prima ponit factu reprehens-
bile. secundo id fieri prohibet ibi. vnde. in tertia qua
druplice penā iponit. ibi. si vero. **M**ota primo q
demon inuidet homini et semp inuit eum decipere
et seducere ad peccandū. dolet enim satis et erube-
scit charitatem quā in celo nequiuu habere homi-
nes cõstantes ex lutea materia in terra tenere. et iō
conatur quantū potest a principio ruine sue vnita-
tez eccle rescindere. charitatē eccle vulnerare. san-
ctoru operu dulcedinē inuidie felle inficere. et omni-
bus modis humanuz genus euertere et pturbare.
vt dicit tex. no. in. c. visis. r. vj. q. ij. vbi vide. **S**cdo
no. p deceptores q sp veniūt ad decipiendū sub spe-
cie boni sicut demon q transfert se in angelu lucis.
suadet eni mala sub specie alicuius boni. vnde vide
psuasio boni angeli et non maligni. hinc canon dicit
q sepe se vitijs ingerūt et mentiunt se ee virtutes. d
quo vide pulchrum tex. in. c. sepe. xli. di. **T**er-
tio q oēs religiosi cõprehendunt appellatiõe regu-
lariu. cñ eni iste tex. faciat generaliter mentionē de
regularibus. tex. in. c. sup specula. j. eo. istum i effe-
ctu referens appellat eos religiosos. vñ dico q oēs
habētes regulā approbatā per quā promittunt tria
R R

substantialia religionis dicuntur regulares proprie et religiosi. ista vero tria non promittentes non dicuntur proprie regulares vel religiosi. de quo vide gl. no. in de. j. de reli. domi. et in de. pe. de sen. excom. et quod dixi super rubrica. de regula. **Nota** quarto ibi ad legendas. et tene menti quod verbum legere nedum conuenit scholaribus sed etiam docto. probat primū hic iuncto. d. c. super specula. j. e. nam hic vñ verbo legere. et in. c. super specula. vbi recitat tenor huius. c. vñtur verbo audire et studere h. j. q. pueniat doc. probat in de. j. de magis. et in. l. ij. ff. de ori. iur. Ex quo decidi potest. q. an dispositio loquens de legentibus habeat locū in scholaribus. et profecto ex proprio significato vocabuli dicendum ē q. sic. et facit quod nos. Jo. an. in regula cum quid prohibet. de re. iur. li. vj. in mercu. sed propter eodem vñ loquēdi qui debet attendi in omni dispositione. vt in. l. labeo. ff. de supel. le. et l. libroz. §. qd tamē cassius. ff. de leg. iij. no. Bar. in. l. oēs populi. ff. de iusti. et iur. glo. in. c. nonnulli. de rescrip. et doc. i. c. olim. de verbo. signi. dicerē legētes magistraliter dūtaxat induci. **Nota** quinto ibi viri spūales. q. oēs regulares et religiosi dicuntur viri spūales q. debent magis viuere secundum spūm q. secundum carnem. nec debent inuolui actionibus mundanis et carnalibus. facit ad id quod dixi super ylica. **Nota** sexto q. delictū vnicū quicquid puniunt dupliciter vt p. hic in fi. et hoc q. quilibet per se non sufficiebat ad hoc vide quod le. et no. in. c. at si clerici. de iudi. **Nota** septimo q. p. ista verba talis sicut excoicatus ab omnibus euitet pferat ipso iure excoicatio vt colligitur hic iuncto. c. super specula. j. eo. et hoc verū nisi talia pferant a iure habente pates excoicandi. qd autē si proferant ab homine. distingue put in simili no. in. c. j. de iudi. **Quero** nūquid p. latus citra papam possit dispensare p. istam cōstitutionē. puto q. no. tū q. hoc. c. fuit editū in cōcilio generali p. tra quod nullus citra papam dispensat etiā si sit legatus apostolicus. vt in. c. dilectus. de preben. no. glo. in. c. dilecti. de elec. et in de. j. de elec. tū q. regulariter inferior non dispensat cōtra canonē vbi non reperit dispensatio permittit. vt in. c. dilecti. de temp. or. et quod no. in. c. at si clerici. §. de adulteriis. vbi plene dixi de iudi. tū q. tex. hic vñt xbo oīno quod videt excludere dispensationē. ad hoc quod no. glo. in de. vt hi q. de eta. et qua. in gl. in. x. nullo modo. q. est no. **Secūdo** quero nūquid studiū maxie extra claustrum sit religiosis phibitū. tex. iste innuit q. non cū solum eis prohibeat duas scias. s. physicam et legē ciuile. s. mundanā. q. alis videt pmittere. ar. c. nōne de psump. ad idē alle. c. vt pculosa. j. eo. li. vj. vbi i ponit pena religiosis si exeunt claustrū cā veniendi ad studiū sine licentia p. lator. vnde cum licentia p. lator ille tex. pmitit hoc. et bene facit de. ne i agro de sta. re. p. p. finem. x. rursus. vbi dicit q. ad h. vt ipsis monachis via oportuna in scientia pficiendi non desit debet teneri magister in monasterio q. eos instruat in primitiuis scientiis diligenti. Et q. studiū cōueniat religioni. vide plene p. Jo. an. in. c. sane. de regula. et ibi dixi. Doc. etiam hic et in. c. super specula. cōcludunt q. decreta. et theologiam possunt

religiosi studere que sunt scientie pietatis. dicit tamen Jo. an. q. magis cōsuleret vt manerēt in eorū claustro q. sepe ex scia inrumescūt et insurgūt cōtra eorū abbates illos accusando. et multa dāna ex hoc proueniūt monasterio. Ego fateor q. hec et similia sepe cōtingunt ex scientia non bene digesta tamē ex scientia bene percepta multa infinita bona pueniunt ecclesie etiam vniuersali q. ad sui regimen indiget p. maxime viris litteratis. vt dicit tex. in. c. cum ex co. de elec. li. vj. et deus dixit p. pphetam. Quia tu scientiam repulisti. et ego te repellam ne fungar sacerdotio. et transumptiue habet in. c. nisi cum p. dem. de renun. et Hieronymus ad rusticū monachū inquit. Si clericatus titillat desiderium discas quod possis docere ne sis miles anteq. tyro. ne prius magister anteq. discipulus. mihi placet vt sanctorū doctorum habeas cōubernium nec ipse te doceas et absq. doctore ingrediariis viā quā nunq. ingressus es. vt habet. xvj. q. j. si clericatus. et alibi ad eūdem Longo tpe discere que postmodū doceas. et ea causa et q. sic viuere p. que p. q. non solus addiscere s. etiā docere licitū est religiosis dūmodo ad officium docendi assumant p. habentes potestates. vt no. doc. in. c. q. nonnulli. de magis. nam hoc studiū addiscendi et docendi in scientiis pietatis p. uilegiatur ē. vt in. c. si. de magis. **Tertio** quero qd si religiosus exit claustrū et tū non visitat scholas sed sibip. legit vel studet in scientiis hic prohibitis. Solu. dicit hic Anno. q. nihilominus incidit in penam huius. c. q. puto verissimū. q. rex. iste ad penam incurrendam non requirit scholarū visitationem sed solum q. exiuerit claustrū cā audiendi leges vel physicam et non redierit infra duos menses. quare plus puto q. etiam si sibip. non legat necq. studeat in his phibitis ex quo tamē exiuit hac de causa et non redierit infra duos menses incidit in hanc penā. q. verba huius. c. aliud non exposcunt. ad hoc adduco quod le. et no. i. c. j. prope fi. de homi. li. vj. maxime iuncta glo. que ē sup. verbo mandauerit. vbi ex solo mandato quis puniunt licet mandatū non habuerit effectū nec sufficere reuocare mandatū ex post facto. ad idē bo. text. iuncta glo. in de. ne in agro. §. q. vero. sup. x. ipso facto. x. si. q. si. vbi quis incurrit penā coīpo quo d. exit claustrū vt visitet curiam p. ncipis cā damnificandi monasterium licet effectus non fuerit subsecutus facit. l. si quis non dicā rapere. C. de epi. et de. et l. is qui cum telo. C. de sica. Et p. hoc et istum text. puto q. si quis exiuit claustrum non causa audiendi has scientias interdictas sed propter alias permissas vel aliam honestam causam licet postea studeat i istis phibitis non incurrit hanc penam saltē cum non stat extra monasterium p. p. istas scias phibitas p. ncipaliter sed p. p. aliam cām honestam. et hoc puto verissimū quicquid sentiant doc. in. d. c. super specula. vbi dicit. nā iste tex. et ille fundat se ad penā incurrendā sup. istis duobus. s. q. si exiuit claustrū. Et p. p. audiēdas seu legendas has scientias phibitas. et cōsumi i penalis non debemus recedere a verbis maxie vbi iponit p. ea ipso iure. ad h. c. cū ex co. de elec. iuncto. c. p. p. tuc. c. li. vj. facit quod no. Jo. an. i

regula in penis. de re. iu. li. vi. in mercu. nec d3 pe-
na exercere casum ppiu. vt dicit tex. de peni. di. j.
-s. pen. nec etiā subest eadē rō. qz fortius peccat q
erit claustrū pncipaliter ppter rē phibitā qz q
uit ppter rē honestā. z pncipaliter detinet ppter rē
ipaz honestā licet incidentē attēret rē phibitā. fac qd
no. in. d. de. ne in agro. in gl. palle. z ad hoc nemo
in hac materia aduertit. dicā i. d. c. sup specula. vbi
doc. tangunt qōnem de religioso studēte ius ciuile
in camera an incidat in penā. Quarto quero an
iste tex. habeat locū in vouente intrare religionem
qz adhuc nō intrauit. So. Jo. an. post ppe. videt
velle qz sic. p hoc facit iste tex. ibi post votū religio-
nis post factā in aliq loco religioso pfessionem. zc.
vñ videt qdlibet p se sufficere ad penā incurrēdā
Itē facit fm eos qz ex voto qstū ad deū religiosus ē
z timendū est ne ppter h retardet a voto. ar. s. de
voto laturā. z. c. p. tuas. Preterea religiosus pōt
dici ex quo ad seculū redire nō pōt. Ego puto hoc
procedere qñ occasione voti iaz intrauerat religio-
nē licet adhuc pfessionē nō fecerit z hoc innuit lra
dū requirit exitū a claustro. secus ergo si adhuc nō
intrauerat monasteriū qz tunc verba tex. ad istū ex-
plicari nō possūt. dicit tñ Jo. an. h. c. hfe locū in p-
fesso tacite vel expresse. ar. c. v. p. culosa. j. e. li. vi. qd
satis mihi placet qz verba nō resistūt z in vtrifqz ea
dem ē rō. Quinto querit an hodie expectet la-
psus istoz duoz mensū. Inno. qz nō in. c. sup spe-
cula. j. eo. Jo. an. s. de quo dicit ibi z hoc vltimum
puto veri. Ctenio nūc ad gl. quā in h vltimo re-
seruauit qz ponit materiā oīno separatā a materia i-
trinseca. c. Instat enī pncipaliter an pxtu boni fu-
turi sit malū cōmittēdū seu res phibita attētanda.
videt enī qz nō p istū tex. qz pxtu bñ tractandi ne-
gocia ecclīastica vel curandi languētū corpa nō p-
mittit religiosi rem illicitā. s. leges z physicā audi-
re. In cōtrariū oppo. de aliquib iurib z tandem
soluit vt patet in ea z loquit aliquātuluz intricate.
Jo. an. post lhosti. clarius distinguit sic. qz aut ma-
lum qd cōpensat ē malū ex lege diuina z tūc nō ad-
mittit cōpensatio. aut ex lege canonica z tūc cōpen-
sari pōt auctate pape cū possit tollere malū qz cōsti-
tutio induxit. facit qd le. z no. in. c. pposuit. de con-
ces. p. reb. z de voto. c. j. z. c. magne. z. c. si z xps. de
iureiuran. cū si. z sic possunt ad cōcordiā reduci iu-
ra supius alle. Tu potes sic distinguere lati qz aut
querit nūquid debeat admitti cōpensatio in diuer-
sis psonis aut in eadē. Primo casu dic qz non d3
qd cōmittere malū vt ali cūtet maius malū vel vt
psequatur bonū spūale vel corpale. qz nō d3 qd im-
pendere animā suā cōmodis alienis. ad h vide gl.
no. xiiij. di. in sūma. z. c. j. facit. c. ne qd. xxij. q. ij. et
c. sup eo. de vsuris. z. xiiij. q. v. multi sine peccato.
nisi supioris auctas ad hoc habētis ptatē aliud in-
dulgēt. facit. c. qd pdecessor. xj. q. ij. Secundo
casu subdistingue aut qñ nūquid possit cōmittere
malū vt ipe idē cūtet maius malū. aut vt cōsequat
aliq bonū. pmo casu dic qz in iure nō ē dare pple-
ritatē. s. vt quis sit inter duo mala cōstitutus ita qz al-
terū evitare nō possit. de quo p gl. no. xiiij. di. in sū

ma. sed qz ad fatuā opi. z scrupulosam psciam qd di-
cū pplexus quo casu pfulit vt cōmittat min⁹ malū
vt cūtet maius. sic intellige. c. duo mala. z qd ibi
no. xiiij. di. z. c. siquidē veri. xxij. q. ij. Secūdo
casu nō licet pxtu boni cōmittere malū. vt hic z in
d. c. multi. siue sit malū de iure diuino siue de iure
positiuo nisi supioris auctas ad hoc ptatē habē-
tis excuset. vt. c. gaudem. z. c. quāto. de diuoz. vt ē
videre oīni die cū p dispēfationē recedit a iure po-
sitiuo z qñqz a diuino in casu pmissio. iuxta no. in. c.
cū ad monasteriū. de sta. re. z in. c. innotuit. d. elec.
s. tunc virtute dispensationis illud phibitū non est
malū. z p hoc habes expeditā materiā. c.

Sed nec clericus generalis pcurator vel iusticiari⁹ prin-
cipis secularis deponēdus ē si religiosus
est grauius puniet ita cōter sūma. s. ego intelligo
tex. in pena excoicationis z nō depositionis. vt. j. di-
cam. diuidit. nā primo ponit phibitionē. scdo pe-
nā transgredientiū. ibi si qd aūt. Ho. primo z te-
ne menti qz sicut clericus vel religiosus nō pōt esse
pcurator laici ita nec officialis pncipis secularis in
iusticia exercenda. Ex qz infero qz si nō pōt ēē offici-
alis in iusticia exercenda fort⁹ nō poterit aliud of-
ficiū secularē obtinere. ar. in auct. multo magis. C.
de epi. z de. z. c. cū in cunctis. de elec. z. xiiij. q. viij
rephensibile. nā sūmū bonū in reb⁹ est iusticiā cole-
re. xij. q. ij. cū deuotissimā. Ho. secundo qz data
paritate delicti graui⁹ venit puniendus religiosus
qz clericus secularis. debet enī religiosus tanqz in
statu pfectiōis nō solū a vetitis sed etiā a quibsdā
licitis abstinere fm Jo. an. alle. xj. q. j. aliud. de pe.
di. j. aliud. Aduerte hoc pcedit vbi religiosus pec-
caret ex cōceptu vel cōtra votū seu publice cū alioz
scādalo. als aūt nō venit graui⁹ puniendus nec gra-
uius peccat ppter bona opa pcedentia. iuxta illud
psalmiste. Si peccauerit iustus nō collidet qz dñs
supponit manū suā. vide de h lati p Jo. an. p bea-
tū Tho. in. c. accusat. de hereti. li. vi. z qd dixi in. c.
cū quidā. de iureiur. Quero pmo nūquid iste tex.
habeat locū in oīni pcuratiōe. Inno. videt velle qz
nō. videt enī intelligere in pcuratiōe generali qñ
innuat fm Jo. an. qz bñ possit cleric⁹ tractare vnuz
negociū laici. alle. de simo. cū essent. no. bñ hoc vi-
cū qd plen⁹ examinaui. s. c. ij. z dic vt ibi tex. tñ in
d. c. cū essent. nō pbat simplr id ad qd inducit. loq-
tur enī qñ clericus vult pmouere negociū laici apd
papā qd indubitanē pōt etiā si sit platus. vt in. c. p
venerabilem. iūcta suprascriptionē. qñ. sint le. sed
nos loquimur qñ aut extra iudiciū vel in iudicio se-
culari vult pmouere tanqz pcurator negociū laici
sed vide qd dixi in. d. c. ij. Sed quero an in iusti-
cia exercenda debem⁹ facere hāc distinctionem vt
vnū negociū possit cleric⁹ expedire. crederem qz sic
ad qd alle. p casu. c. in archiepātu. de rapto. vbi de-
ric⁹ vel plar⁹ pōt ēē delegat⁹ pncipis secularis etiaz
in cā criminali. z tenent doc. j. e. clericis. s. general
officialis ēē nō pōt. z multū bñ facit ille tex. iuncto
isto qz vnū negociū laici nō videt interdiciū clerico
vt sic valeat ar. de mandato iurisdictionali ad man-

dati procuratoris. ar. eius qd habet in l. 1. q. 2. d. iu
risdi. om. iu. 7 l. c. pe. iuncto. c. suscitata. c. glo. s. d.
in inte. resti. 7 no. hic q. Inno. nihil alleg. pro dicto
suo. 7 vide de hac delegatione quod dicit in. c. ij. de
iudi. **Sed** querit cu generalis clericus secularis
venit deponendus ex delictis de quibz hic in quo
gravius punient religiosi. So. pot dici q ultra de
positione poterit detru di in artioribz monasterijs
ad pnam pagenda. ar. c. tue. de pe. 7 vide de illi re
ligiosis qd nos. in. c. dilectus. de simo. **Abi** tñ vi
des valde graue sentire clericos fore deponēdos.
ppter tale exercitiu istoz officioz maxime hodie
cu nō ita acerbe delicta debeāt puniri vt ē tex. opn.
in. c. fraternitati. xxxij. di. vnde plus mihi placet
vt iste debeāt excōicari 7 nō deponi nisi forte essent
incorrigibiles. satis enīp excōicationē sunt alieni
a ministerio ecclesiastico. cu illa durante administra
re sicut prius nō valent. als eēt seu efficerent irre
gulares. xj. q. ij. s. q. s. de re iudi. c. h. li. vj. facit
xxij. q. ij. certū. l. 3. So. an. in suo sumario videat i
tellexisse de depositione s. id qd dicit plus mihi pla
cet maxime hodie. 7 facit. c. ij. s. co. vbi solū dispo
nit q si in fraudē capiunt nō dz eis ab ecclia subue
niri. probocētiā p. c. clericis. j. eo. vbi etiā depositio
imponit in cā irregularitatis s. p exercitio officij se
cularis infligit solum excōicatio. 7 hoc puto verissi
mū. **Ultimo** quero nūquid iste tex. habeat locū
in quolibet officio iusticie exercende. credo q sic qz
verba tex. sūt multū generalia 7 rō generalissima.
qz nemo militans deo. 22. **Ad** enīp pue attenden
da ē. l. cū pater. s. dulcissimis. ff. de leg. ij. 7 c. intel
ligentia. de xbo. sig. qre dicerē p istū tex. q clericus
nō posset eē vicerex vel vicecomes vel locutenens
alicui principis secularis nec habere sub sua cura
aliquā ciuitatem seu locū tpalez. p quo allego tex.
magis specifiū. in. c. clericis. s. j. j. e. ti. videt tamē
q pncipis cōclarij eē pñt etiā vt sentit So. an. i. d.
c. clericis. vbi dicā. 7 intelligo tex. etiā in prelatos. qz
tex. 7 ipius rō disponit generalit. vnde rubrica ne
de. vel mo. cōprehendit etiā pñtos. ad hoc. c. sup
specula. in fi. j. eo. sicut in illi rubrica. de vi. 7 hone.
de. cōphendit etiā prelatos vt pñt in nigro. 7 di
xi super rubrica nec rō est restringenda.

Clericus. **C**ausus. Cleric⁹ iudiciū san
guinis exercēs ab officio 7
bñficio deponit. h. d. pmo. **Excōicat⁹** ē ha
bens officiū ppositū secularis si monit⁹ nō desistat.
sunt duo dicta. scdm ibi iubem⁹. **Mo.** pmo ibi ho
nore priuē 7 loco q incurrēs irregularitatē nō est
priuatus ipso iure dignitate sua s. dz puari. tex. enī
loquit p verbū futuri tps. vt pñt ibi. puerur iuxta
no. in regula in penis de re. iu. li. vj. 7 in. c. si diligē
ti. vbi plene dixi de so. cōpe. 7 exponit tex. So. an.
ibi honore. l. ordine. tex. autē ibi loco exponit. i. be
neficio. sensus ē s. c. q dz priuari officio 7 bñficio.
7 p cōsequēs deponi. q aut nō sit puatus beneficio
seu dignitate ipso facto videt etiā pñt in. c. ex lris
de excef. pla. sentit Inno. in. c. cū nris. de cōcef. pre
ben. h. 7 tene mēti. **Mo.** ij. ar. op. q p solā mortē
seu mēbroz detractionē qz incurrit irregulari

tatē. secus ē si aliā vindictā sanguinis exerceat. ad
idē. c. in archiepātu in fi. de rapro. qd alit dicit tex.
in de. si furiosus. de ho. de mutilatione dz exponi
p detractionē. vñ si debilitat mēbrū nō p hoc effi
citur clericus irregularis. ar. j. q. j. sicut vgeri. 7 vi
de qd no. **Bas.** de cal. in. c. j. q de. vel vouen. vbi te
stigi. **Quid** aut pñt dicat mēbrū. vide p Bar. i. l.
ij. ff. de pub. iudi. vbi cōcludit q membrū pñt eē
illud qd hz certū officiū distinctū vt pes manus et
silia. p quo ego allego tex. in. c. singula. lxxxix. di.
alibi hunc articulū recolo lati⁹ explicasse iō b ultra
nō pcedā. **Tertio** no. q p h xba pñt sub inter
minatione anathematis seu sub pena excōicationis
qd idē est nō fert excōicatio ipso facto in pñt facientes
s. est cōminatio. hoc colligit qz in fine postmodū ful
minat excōicationē monitione tñ pcedente. de q
vide bonā glo. in. c. vno. de sagit. **Nota** qrtio hic
ex pñt q cleric⁹ nō pot tenere vices principis in iu
risdictione seculari exercenda licet nō infligat penā
mortis vel mēbroz detractionē. qd intelligit qñ
hoc vult facere tanq officialis principis secularis.
vt in. c. sed neq. s. e. vbi dixi. sec⁹ aut si iurisdino se
cularis esse dignitati sue annexa qz tunc pot per se
exercere dūmodo non inferat penā mortis vel mē
broz detractionē. **Et** idē dic si ipaz iurisdinoz
habet nomine pñt. puta rōne patrimonij. ad h
vide bo. tex. in. c. fi. j. eo. ti. li. vj. qd videt pcedere
in prelato religioso. vt in. c. dilectus. de offi. ordi. 7
in. c. auditis. de pñp. 7 in. c. inter dilectos. in pñ.
de fide instru. qd limita. vt no. in. c. recolentes. de
sta. reg. **Ultimo** no. istū tex. in fi. p his que dixi. s.
c. pñt. q clericus nō ē deponēdus ex eo solo q est
officialis principis secularis s. excōicat⁹ sequitur tñ
q peccat mortalit⁹ qz excōicatio nō fert nisi p morta
li. vt in. c. nemo. 7 i. c. nullus. xj. q. ij. **Quero** qz
tex. loquit de cōstitutis in sacris quid de cōstitutis
in minoribus. Inno. dicit q idem dicit tñ hosti. q
his qui sūt in sacris magis iminet piculū qz nec con
trahere possunt 7 sunt irregulares. mihi placet q
habeat locū in minoribz pñt pñt. c. qz p impositio
nem illarum penarum incurrit irregularitatē qua
ratione debet deponi ita cōstitutus in minoribus
sicut in maioribus. vt legi. 7 no. in. c. cum nō ab ho
mine. de iudicijs. 7 ad istum tex. dic q verbū sacris
sumit large. nā oēs ordines ecclesiastici sunt sacri. de
quo vide bo. glo. xxxij. di. in summa. **Sz** circa se
cūda pñt. c. q facit mentionē de sacerdote dubitari
pot magis qualr sumit illud xbu an stricte p pñt
an large. hosti. exponit multū large. exponit enim
tex. ibi sacerdos factus vel sciendus vel. i. cleric⁹. de
coha. de. 7 mu. c. ij. 7 cū hac expositōe sua trāseunt
b cōit doc. **Et** puto q respectu clericoz i minoribus
cōstitutoz qui sūt sine aliquo bñficio nō hz locum
ar. eoq q dixi i. c. j. s. e. vbi h vident sentire doc. 7 i
c. ij. de postu. dūmodo nō exerceat seua. p h etiam
facit qz verbū sacerdos non potest ad istos pgrue
adaptari. vt i. c. ij. de coha. de. 7 mu. s. arbitroz tex.
intelligendū in cōstitutis i sacris q largo modo pñt
appellari sacerdotes. vt i. d. c. ij. 7 qd ibi no. 7 hz hec
cōstitutio videat penalis 7 sit restringēda tñ habito

respectu excoicatio nō infligit ipso facto s̄ requirit
pcedēs monitio. Itē qz excoicatio ē maḡ medicina
q̄ pena. vt in. c. cū medicinalis. de sen. ex. li. vj. t q̄
hec cōstitutio tendit ad decorē ecclie nō d̄ illud ver
bum stricte sumi. ar. cor. que no. glo. in. c. scāt cun
cti. de elec. li. vj. **¶** Quero qd si plati sūt in cōcilijs p̄
cipiū t querit ab eis de pena imponenda in delicto
grauissimo. p quo forte venit imponēda pēa mor
tis vel membroz detruncatio q̄rit an aliquis veni
at illa pena puniendus. **¶** So. dicit hosti. t Jo. an.
q̄ si reus ē in cā absolutionis p̄nt cōsulere illum ab
soluendū. si aut in cā dānationis nullo mō cōsulēt
ex quo casus iminet de p̄nti nisi veniēt imponē
da pena corporalis leuis. ar. l. c. i. archiepatu. de rap.
si aut nō iminet casus d̄ p̄nti tūc bñ p̄nt d̄ iure r̄ndē
ar. xxiij. q. vj. c. i. t idē no. in. c. ex lris. de excē. pla.
vbi vide. **¶** Nota ex hīs q̄ platus pōt ēē p̄siliarius
p̄ncipis secularis licet nō debeat esse officialis iusti
cie exercende qd̄ mihi satis placet. arg. co. q̄ dixi de
laicis. in. c. ij. t in. c. nouit. de iudi. vbi recurrebat
ad iudiciū ecclie. t meli⁹ in. c. p̄ venerabilē. q̄ si. sint
le. vbi p̄ arduis dubijs recurrat ad papā etiā p̄ p̄
ncipes seculares. s̄ quaten⁹ dicūt isti p̄dicti q̄ in cau
sa absolutionis p̄nt cōsulere. **¶** Ego dicere cauendū
ne in cā absolutionis imineat pena talionis p̄ acto
rem t sic sit cā mortis actoris. nā irregularitas p̄bit
etiā ex cōsilio. vt in. c. si q̄s viduā. l. di. de quo tñ vi
de plene glo. l. di. in. c. i. vbi tractat an aduocatus
p̄ reo incurrat irregularitatē si illo absoluto puni
t accusator pena talionis. **¶** Alterius querit nūqd̄
clericus possit cognoscere de cā criminali vice epi.
Doc. q̄ sic qz nō imponit pena sanguinis s̄ detru
ctiois seu quid silē. d̄ pe. tue. idē dicūt si vult cogno
scere vice alicuius secularis dūmodo a pena san
guinis absteineat. de quo remittit hosti. ad no. in. d.
c. in archiepatu. **¶** Ego intelligerem q̄n̄ eēt deputat⁹
delegat⁹ ad certā cāz. secus aut si vellet cognoscere
tanq̄ officialis vt h̄ v̄ si princeps vellet sibi delega
re vniuersitatē causarū seculariū. nā credo q̄ non sit
sibi licitū acceptare qz nō d̄ se istis actionib⁹ impli
care. vt. s̄. c. p̄ri. t ar. xj. q. i. te quidē. t qd̄ dixi in. c.
ij. de iudi. **¶** Glo. ē facilis t vera p̄ter q̄ in eo qd̄ q̄
rit quid d̄z facere plar⁹ cū h̄z iurisdictionē tpalem. et
r̄ndet q̄ debet alicui facere cōmissionē generalem
vt faciat iusticiam. **¶** Tu dic q̄ etiā pōt sp̄cialit̄ casum
occurrentē delegare vt inquirat t iusticiam faciat.
nec incidit irregularitatē licet officialis su⁹ vel ali⁹
cui cōmiserit penam sanguinis iusticiā exequendo
insp̄xerit. vt ē hodie tex. in. c. si. j. eo. ti. li. vj. t dic vt
ibi. optabat tñ hosti. q̄ aut clericis cōcederet per se
iusticiā facere secularē vbi talē iurisdictionē habent
t sine metu irregularitatis. aut in totūz toleret eis
iurisditio tpalis cū cōmissio h̄mōi causarū sit cōtra
iura. vt in. l. j. ff. de offi. eius cui man. ē iurisditio. nec
dubij ē fm̄ eū quin papa possit in h̄ p̄uidere. vt h̄
possit fieri sine pena irregularitatis. iuxta no. in. c.
sicut dignū. de homi. **¶** Mo. hoc vltimū t tene mē
ti. t alle. tibi in sili aliud notabile dicit Jo. cal. in. c.
pe. de homi. vbi dicit papā posse dare licentiā de
ricis interessendi in bello iusto sine metu irregulari

ritatis. qz hec irregularitas que p̄bit ex actu in se li
cito ē a iure positiuo. ad hoc facit. c. is qui. de sen.
exco. li. vj. t no. **¶** Inn. in. c. ad audientiā. de homi. c.
d̄ h̄i tñ de honestate nō placet monitū hosti. nō
enī ē honestū vt clericus qui ē minister vnitatis et
mansuetudinis debeat exercere vindictam sangui
nis p̄sertim ibi venit imponēda pena mortis. t vi
de ad hoc qd̄ no. in. c. nouit de iudi. **¶** Querit gl.
si. an ipso iure excoicatio ferat hic post monitionem
r̄ndet q̄ sic p̄ hoc verbū subiaceat. **¶** Mo. bñ de signifi
cato huius verbi subiaceat q̄ licet sit futuri tps̄ ni
hilomin⁹ pēa imponit ipso facto. t h̄ approbat p̄e.
t dicit p̄bari p. c. si q̄s suadente. xviij. q. iij. vbi po
nitur verbū subiaceat t tñ ab oib⁹ intelligit q̄ sit
canon late snie. t videt p̄bari. j. de sen. ex. p. to. t cū
hoc dicto transeūt cōter doc. hic p̄ter do. **¶** An. q̄ di
xit q̄ aut pena imponit p̄ verba futuri tps̄ relata
ad iudicē t tūc pena imponit ipso iure vt h̄. aut re
ferunt ad p̄e t requirit snia. ad hoc qd̄ nos. in. c. si
diligenti. de fo. cōpe. t in regula in penis. de re. iu.
li. vj. sed mihi hec theonica nō placet. primo qz hoc
verbū subiaceat nō refert ad iudicē imo est ipsona
le. **¶** Itē quid si dicatur excoicationi supponat v̄ sup
ponas dicem⁹ q̄ sit late snie. certe hoc sentire absur
dum ē iuxta no. in. d. c. si diligenti. p̄alle. vbi plene
tetigit mām. t in. l. in criminali. ff. de iurisditio. om. iu.
t in. c. ij. de ali. iu. mu. t in. c. quisq̄s. de elec. cuz si.
vbi aduerte tu lati⁹. t primo circa significatū huius
verbi subiaceat. habes gl. hic cū quā transeūt com
muniter doc. q̄ excoicationē seu penā ipso facto in
fligit. **¶** Idē voluit glo. si. in. c. vnicō. de in iu. li. vj. in
fi. t facit qd̄ no. Jo. an. in. c. licet de crimine fal. con
trariū ap̄e sentit Inno. in. c. cū t plantare. de p̄ui.
in fi. t cū eo transibit Jo. an. t cōter alijs doc. t fac
theonica illa cōter tradita q̄ vbi pena imponit per
verba futuri tps̄ ē per iudicē inferenda. vt nos. in
iurib⁹ p̄alle. ego p̄ p̄cordātia dicere sic q̄ q̄n̄ pena i
ponit p̄ verba futuri tps̄ denotantia executionem
actus t pena intelligit imposita ipso facto. t in hoc
casu intelligo istū tex. t. d. c. si quis suadente cū si.
nā verbū subiaceat non videt ex sui significato exi
gere ministeriū alicuius cū denotet executionē. sile
in verbo sit. v̄ si si dicit sit excoicatus intelligit ipso
iure. vt no. glo. in. c. quicūq̄s. de heret. li. vj. t sentit
gl. in. l. in criminali. C. de iurisditio. om. iu. de quo vi
de qd̄ dixi in. c. ij. de fo. cōpe. vbi glo. videt in p̄nū
aut pena imponit p̄ verba futuri tps̄ denotantia
actus exercitiū seu facti ministeriū t tūc pena venit
imponēda p̄ sniam iudicis. t hoc casu p̄cedit theo
rica cōmunis circa quā vide qd̄ plene dixi in. c. si di
ligenti. de foro compe.

¶ Secundum. Breue est tria dicta
sumari. **¶** Bō licet clericis v̄ monachis lucrī cā ne
gociari. h̄ p̄mo. **¶** Monachi nequeunt noie pp̄rio
p̄ductas possessiones h̄re. h̄ sc̄do. **¶** Laicis nō debet
ecclia titulo p̄ductionis p̄cedi h̄ tertio. t p̄ter patē
¶ Et q̄ro circa primā p̄e q̄re dicit q̄ nō licet cleri
negociari lucrī cā. **¶** So. dic q̄ negotiatio q̄ non sit lu
cri cā nō ē eis phibita. p̄nt enī vendere t emere vt
R. R. 3

eorum necessitas exigit non tamen principaliter propter lucrum. ad hoc de. pñi. de cens. l. c. qñ. eo. n. li. vi. pprie tñ et stricte quis dicat negotiator. vide bo. tex. in. c. ejiciens. l. c. quoniam non cognoui. lxxviii. di. et per Bar. in pñio. ff. de leg. l. i. seruis legatis. ff. de le. l. i. qñimo dicit hic Inno. qñ etiā lucrum non est clericis prohibiti qñ puenit ex opa seu reb⁹ eor⁹. ar. s. c. s. in telligo hoc dictū qñ cleric⁹ opaf. ppter lucrum suadē te necessitate. als aut non dicitur cleric⁹ vel monach⁹ taliter negociari. hoc videtur pbare tex. si recte pōderetur in. d. c. j. et ibi tenigi. facit. c. fornicari. lxxviii. di. et sic in causa necessitatis intelligo glo. xlii. q. iiii. in summa. **S**cdo circa scdm pñe qñ quare tex. in prima pte fecit mentionē de clericis et monachis et in secūda solū subiecit de monachis cū conductio alienarū rerū sit phibita etiā clericis. vt in. c. peruenit. lxxv. di. **S**o. dicit hosti. et bñ qñ id de clericis secularib⁹ non repetit qñ illi possūt suo noie necessitate instante res cōductas habere. vt in. d. c. puenit. monachis aut nullo modo hoc licet noie pprio. et bñ casu loquitur iste tex. **D**iuersitatis rō ē qñ clericis seculares pñt habere pprio. monachi aut nūqñ sibi appropriare pñt. de testa. c. requisisti. §. si. l. xij. q. j. c. nolo. l. c. non dicatis. et de elec. si religiosus. li. vi. cñ si. noie aut monasterij pñt p eor⁹ necessitatib⁹ hñe sicut clericis. vt in glo. et pñt in. c. dilecti. de deci. cñ si. **C**irca tertiā ptem quero qñ hic phibet laici habere eccliam ad firmā. i. ductā. et ē vulgare loci qñ in clericis secularib⁹. **I**te an in laicis pcedat hec phibitio indistincte. **S**o. p hoc alle. tibi tex. no. in. c. qñ relam. ne pñla. vi. su. et ibi habes de hoc bo. glo. ex qua collige qñ qñs obuentiōes ecclie pñt clerico locari. et largo mō dicit locari ipa ecclia vt ibi. laico autē nō pōt hñm locatio fieri rōne spūalium obuentiōnū ne ecclia subiaciat regimīni seu dispositioni laicorum vt hic. qñ tene menti. facit. c. noua. et qñ ibi no. xvi. q. vii. et qñ no. Inno. l. c. ij. de iudi. l. lxxix. di. indicatū. vbi bo. tex. cñ glo. instante tñ magna necessitate posset fieri talis vel cōsiliis cōcessio laico nō tñ vt ipse regat eccliam sñ vt p aliū eā faciat gubernari. et firmat Jo. an. in. c. ex rōne. d. eta. et qua. vbi vide p cñ. vñ puto qñ clericis pōt locari ecclia. scz vt ipse habeat curā regimīnis ecclie eā officiando et bñ puenit rñdeat in certa quātitate rectori. et sic intelligo illud. c. querelā. ex eā enī bñ fieri pōt. ar. c. cñ ex eo. de elec. li. vi. et c. puenit. de appel. cñ si. laico aut nō pōt taliter ecclia cōcedi nisi stante magna necessitate mō pñdicto. ar. in. d. c. ex rōne. et hic. tpalia dñ bñ pñt laico locari et etiā fruct⁹ decimar⁹. vt in. c. vestra. de loca. facit qñ no. gl. in. d. c. indicatū. et de. j. de re. eccl. nō alie. sñ reddit⁹ spūales puenientes infra eccliam vt oblationes et filia nō credo posse laicis pcedi ne videant hñe administrationē ecclie. et bñ casu intelligo istū tex. facit. d. c. noua. et vide oino qñ pñdicto. no. Jo. an. in. d. c. ex rōne. vbi firmat qñ si ecclia sit onerib⁹ aggrauata ita qñ nō pōt releuari nisi p laicū qñ poterit dispensatione epī laico ad tps pcedi vt ipi curā habeat mō pñdicto qñ tene menti allegat in ar. d. c. vestra. de loca.

Relatum. casus. monachi incorrigibiles de monasterio

expellunt et reformabit monasterium de fratrib⁹ aliterius ordinis si de monachis eiusdē ordinis reformari nō pōt. h. d. primo excessus. scdo corrigi mandatur. ibi. ideoq. **N**ota qñ aggrauat pñm alicuius maxime religiosi vel clerici in eo qñ delinquēdo alium corrūpit. exemplū dñ voto. c. magne. et vide bo. tex. in. c. pñcipue. xj. q. iij. vbi dicit scire pñlati debent qñ si pueria nūqñ ppetrant tot moribus digni sunt quor ad suos subditos pñditionis exēpla transmittunt. et vide qñ no. in. c. de hoie. de cele. mis. **N**ota secūdo qñ regulares pñt ad obseruantias regule cōpelli etiā p epm. vt hic. primo enī debent p eor⁹ abbatē cōpelli. vt in. c. iij. de appel. l. c. quāto de of. or. sed si ipse negligit vel pariter viuūt dissolut⁹ succedit in correctione ep⁹. vt in. d. c. quāto. et hic. et in in. c. abbates. et c. monasteria. xviij. q. ij. **N**ota tertio qñ si religiosi oino resistent viuere regularit pñt de monasterio expelli hodie tñ circa expulsionē vt cūctetur vagationis piculū arbitroz debere obseruari qñ habet in. c. si. de regu. **N**ota. vñ casu in quo licite potest alterari status ecclie. nā si non pōt reformari de monachis eiusdē ordinis potest reformari de monachis alterius ordinis vt hic. Ex quo collige ar. qñ cessante cā nō pōt ep⁹ alterare statum ecclie religiosorum. dixi de reli. quia secus in secularibus. nam fauore religionis potest episcopus eccliam secularem transformare in regulare vt in. c. apostolice. de dona. et in. c. bone rei. xij. q. ij. vide per glo. in. c. ad audientiam. de ecclie. edi. **Q**uero quid si nō reperiant regulares etiā alterius ordinis per quos possit monasterium reformari. **S**o. dicit Jo. an. qñ tunc poterūt institui clerici seculares. per. c. relatum. de reli. domi. vbi pñt. dic qñ primo debet induci monachi monasterij ad obseruantiam vt hic et si sint incorrigibiles debet reformari de monachis eiusdē ordinis si haberi possūt. vt hic. et in defectū debent assumi de alio ordine. oibus aut deficientibus recurrendum est ad clericos seculares. vt in. c. inter quatuor. et sic est casus in qñ potest episcopus eccliam regularem reducere ad statum secularem. **S**ecūdo quero an regula religiosorum sit in precepto. videt qñ sic. ar. huius. c. cum religiosi cōpellunt ad eius obseruantiam. vt in. c. iij. de appella. Jo. an. post hosti. dicit hoc indistincte procedere quo ad tria substantialia. de quibus in. c. cum ad monasterium. de sta. regul. alia vero non putat sub precepto als vix vnus de multis saluaretur. et per hoc fm eum commendatur regula predicatorum per quā transgressores cōstitutionū ad penam obligantur non autem ad mortale nisi i his que in se sunt mortalia. de fratrib⁹ autem minoribus remittit ad ea que habentur. de dñbo. sig. in de. exiui. §. cum igitur. et se. et sic transeunt doct. sequentes. sed tu vide latius hanc materiam p beatum Thoma. scda scde. q. cxxxvj. ar. ix. cuius dicta retulit in parte Archidi. xviij. q. j. c. j. et Jo. cal. in. c. j. de consti. dixi in. c. nam pcupiscētiā. eo. n. vbi vide **C**ōclūde hic qñ si religiosus venit p tria substantialia religionis. s. castitatē paupertatē et obediētiā peccat mortalit⁹ qñ pfessio seu votū versatur pñcipaliter circa ista. transgressio autē maxime circa pñdicta

inducit mortale. vt pbat in. d. c. j. xvij. q. j. Idē sibi
ligiosus peccat p̄ alia cōtenta in regula ex cōtēptu.
ad hoc facit qd̄ no. glo. x. di. qd̄. p̄ collec. in. c. j. de
cōsti. z qd̄ dixi in. c. j. de vi. z ho. nā peccatū cōtēpt⁹
ē grauissimū p̄sertim in religioso. ad h̄ vide qd̄ no.
Jo. an. in. c. accusatus. de herē. li. vj. Aut non pec-
cat ex p̄tēptu z tūc aut reglā loq̄ p̄ verba p̄ceptiua
vel equipollentia aut per verba exhortatiua aut p̄
verba cōia. Primo casu inducit mortale qz venit
cōtra votū cū veniat p̄ obedientiā q̄ est de trib⁹ sub-
stantialibus regule. sicut enī peccaret mortali⁹ ve-
niendo p̄ p̄ceptū supioris. vt in. c. ij. de ma. z obe. z
xij. q. j. qd̄ p̄cipi. ita z si veniat p̄ p̄ceptū regule. z
idē si regula loquit̄ p̄ verba equipollentia p̄ceptis
puta p̄ verba exp̄sse phibitiua. nā exp̄ssa phibitio
equipatur p̄cepto. vt no. Archi. lvi. di. in summa.
Quid aut̄ si disponit p̄ verba impatiui modi an ta-
lia verba eq̄pollent p̄cepto. vide tex. no. in de. exi-
ui. palle. in. s. itē qz. vbi cōcludit̄ q̄ fm̄ subiectā ma-
teriā pōt hīc dephēdi q̄ in pōderosis videantur
hīc vim p̄cepti als secus. z hoc pōt colligi ex circū-
stātijs. Secūdo casu cū regula loquit̄ per verba ex-
hortatiua nō obligat ad peccatū. iij. di. s. h̄ z si legi-
bus. facit qd̄ no. in. c. j. de vi. z ho. de. Tertio ca-
su cū disponit p̄ verba cōia. vt p̄ verba cōstituius
vel sīlia verba z tūc ex quo ē statutū nouū nō obli-
gat regulariter ad mortale fm̄ Tho. z alios qz vo-
tū seu pmissio versat̄ p̄ncipalit̄ circa ista tria substā-
tialia sup̄ quib⁹ essentialit̄ ē fundata vita regularis
Alia aut̄ in regula cōtenta veniūt accessorie ad illa
tria. z idē dic in transgrediente legē pape. v̄ alteri-
us supioris qm̄ disponit mō p̄dicto. nā vt dicit bea-
tus Tho. sicut enī nō oīs transgressio legis inducit
penā mortis tp̄alis. ita nec penā mortis eterne quaz
induceret si peccaret mortali⁹ qz qd̄libet peccatum
mortale ē dignū morte et̄na. xv. di. vñū oratoriū.
Dicit̄ enī cēt dīcē fm̄ beatū Tho. qz transgressio cu-
iuslibet articuli regule obligaret ad mortale cū sta-
tus religiosorū eq̄paret̄ portui trāquillo. vita xō se-
culariū mari fluctuanti. p̄ quo facit tex. h̄iero. cuj
glo. xvij. q. ij. nos nouim⁹. Nā si dicerem⁹ p̄riū vi-
ta religiosorū cēt lōge piculosior q̄ vita seculariū cū
pp̄ multitudinē statutorū p̄tēptorū in regula sepe i-
ciderent in mortale. peccant̄ h̄ hoc casu venialit̄ tñ
Aduertendū tñ qz nō deducit̄ in p̄suetudinē quia
nullū peccatum ē adeo veniale qd̄ nō fiat mortale.
dñ placet. xv. di. s. criminis. frequētia tñ nō opat̄
cōtēptū sed dispositiue inducit cōtēptū fm̄ bea-
tū Tho. Predicta tñ limita fm̄ no. p̄ Archi. in. c. vñ
nam. lxxvj. di. vbi dicit̄ qz qm̄ aliqd̄ disponit̄ i finem
alterius si illud in cuius finē sit statutū nō violatur
nō peccat qz p̄trauētiendo substāte aliqua cā le-
gitima. Itē limita p̄dicta vbi p̄suetudo monasterij
p̄ supiorē tolerata longissimis tp̄ibus excusat p̄tra-
uētiē in his q̄ nō sunt de substātib⁹. sup̄ quo
vide qd̄ dixi in. c. cū ad monasteriū p̄all. z. c. de q̄.
de vi. z ho. de. Glo. sūt faciles. Mo. tñ vñū dictū
ex glo. ij. qz religiosi nō pōt indici arnorū regula qz
vt sic. nā intelligo de epō. z ita in veritate loquitur
si pon dēref p̄ncipiū. secus dic de papa vt in. c. j. z

ibi glo. de sta. re. li. vj. z vide bo. gl. in regula quod
oēs tangit. de reg. iij. li. vj. q̄ psequit̄ tā in regulari-
bus q̄ in secularib⁹. z in. c. gesta. lxxij. di. plene di-
xi de vtriusq̄ in. c. iij. de appell. dic vt ibi. i eo autē qd̄
glo. hec postea colligit qz vniuersitas nō pōt delin-
quere. dic vt plene no. in. c. dilect⁹. de simo. vbi di-
xi z p̄ Bar. i. l. aut scā. ff. de pe. vbi plene psequit̄.
Sicut te. Breue ē s̄ p̄ alia verba po-
test sic sumari. Clerici in sa-
cris cōpellendi sunt p̄ bñficiorū subtracōz
vt desistant a tabellionar⁹ exercitio. Nota ex isto
tex. singulariter qz tabellio effectus cleric⁹ nō pōt
ip̄o facto tabellionar⁹ officiū. si enī eis interdicti de-
bet officiū q̄ illud nō p̄diderūt als frustra fieret eis
interdictio. ar. l. decē. ff. de x. ob. z. c. ad dissoluēdū
de despon. impu. z idē videt̄ in tabellionib⁹ effectū
religiosis vt p̄ religionē nō p̄diderint officiū s̄ exer-
cere nō debēt de nouo nisi in cā herēsis. de quo est
tex. no. in. c. vt officiū. s. ad cōscribēdas. de herē.
li. vj. Sile in tabellionibus effectis decurionib⁹ vel
aduocatis qz p̄ supuenientia dignitatis nō perdunt
officiū s̄ illud exercere nō debēt. de q̄ vide tex. iun-
cta glo. in. l. vniuersos decuriones. C. de decu. li.
x. Et p̄ hoc infer̄ ad se. q. an clericus effectus tabel-
lio p̄dat eo ip̄o clericatus priuilegiū vel beneficium
Uñ. hic dicit̄ qz si clericus in minoribus suscipit ta-
bellionariū cedit clericatui z beneficijs ac si p̄heret
matrimonij. de de. coniu. c. j. z. c. diuersis. Jo. an.
dicit̄ qz istud nō recipere hodie nisi p̄ aliquas circū-
stātijs iustificaret̄ hoc dictū. puta qz officiū suscipit
a rege vel a p̄ncipe qui quos facit notarios ad pu-
blica z criminalia officia deputat. hoc dictū Jo. an.
plus mihi placet qz dictū Uñ. ad hoc induco istuz
tex. sicut enī per supuenientia clericat⁹ nō perditur
tabellionar⁹ saltē in habitu vt hic. z. d. c. vt officiū.
ita p̄ superuenientiam tabellionar⁹ nō debet perdi
clericatus vel beneficium. patet enī qz ista non sunt
incōpassibilia saltem in habitu vt hic q̄ nō debz p̄di
clericatus priuilegiū cum nō exerceat actum oīno
p̄riū clericatui. ad hoc induco notabilē theorizaz
Inno. in. c. j. de apostā. vbi dicit̄ qz tūc perdit cler-
cus ip̄o facto priuilegium clericat⁹ cū sumpsit aliqd̄
penitus p̄trarium ordinē. vt si accepit scdām vxorē
vel corruptam vel fecit se militem z seua exercuit.
lxxij. di. quisqz. si vero nō fecit actum penit⁹ con-
trariū clericatui vt qz fact⁹ ē miles s̄ seua nō exercu-
it pōt viuere clericali⁹ z clericali⁹ priuilegijs gau-
dere. lxxij. di. seriatim. si autē vult viuere seculari⁹
negociādo tabernā tenēdo vel tonsurā dimitte-
tūc requirit̄ monitio ad h̄ vt p̄dat̄ priuilegiū. vt in
de. j. de vi. z hone. de. z i. c. p̄tingit. z. c. ad audiētiā
de sen. ex. cū si. ita dicēdū in p̄posito. ad idē addu-
co. c. j. de postu. z. c. si. e. si. vbi cleric⁹ in minorib⁹ si
p̄dit clericatū suscipiēdo aduocatiōis vel pcuratio-
nis officiū z tñ officiū pcuratiōis si ē min⁹ vile qz of-
ficiū tabellionar⁹ imo magi cū infamis possit cē pro-
curator saltē de iure ciuili. insti. de excep. in fi. s̄ ta-
bellio indistincte cē nō pōt. iuxta no. p̄ Bar. i. l. iij.
ff. ad. l. iul. repe. Itē vtrūqz officiū parit phibet de
curionib⁹. vt. l. vniuersos. z. l. siqz pcuratiōis. C.
Th 4

de decu. ff. x. C. de iude. §. q. clericus vel beneficiū nō
perditur ipso facto per superuenientia tabelliona-
tus sicut nec eōtra. r. vide aliud sile ex no. p. doc. in
c. j. de de. cōiug. vbi volūt q. p. supuenientia seu cō-
tractione sponsalioy de futuro nō pōt beneficiū
licet secus p. contractū matrimonij. **M**unc venio
ad glo. et primo quero q. fuit rō q. clericis inhibetur
hoc officiū tabellionatū cū in se sit laudabile dūmo-
do abstineant a seuis. **G**lo. reddit duas rōnes
primo q. clerici b. indistincte exercebāt tā in iudicijs
civilib⁹ q. criminalib⁹ et sic erit timor irregularitatis
i. eo. iniam. **A**lia rō. que plus placet glo. ē q. b. offi-
ciū est extraneū ab officio clericorū cū sit quoddā
genus negociationis quātūcūq. cleric⁹ abstineat
in criminalib⁹. **M**o. hanc rōnem que videt in se
satis bona. hosti. enī adducit plures rōnes neces-
sario nō cōcludētes et alique cōcludunt indifferent
quo ad oēs clericos et laicos iō non curo r. citare.
Sed ego addo duas alias rōnes que sumi possūt
ex dicta. l. vniuersos. prima q. b. officiū ē vile cū ta-
bellio dicat seruus public⁹. vt in. c. ij. de vsu. li. vj. et
ff. de adop. l. nō enī. et ob b. phibet etiā decurioni-
bus vt ibi. fortius debet ob hanc cām phiberi mili-
tibus dei. **S**cōda rō q. hoc est officiū seculare. hinc
dicat seruus publicus a seruiendo oibus s. ab istis
officijs d. clericus abstinere. vt in. c. j. s. e. d. enī
intendere circa rem publicā ecclesiasticā et spūalem
et nō mundanā. xxiij. q. viij. reprehensibile. et c. cōue-
nior. dixi. s. e. c. j. **S**cōdo gl. querit nūquid cleric⁹
possit exercere hoc officiū in causis ecclesiasticis et spi-
ritualib⁹ corā iudice ecclesiastico. primo dicit q. non.
q. indistincte phibet hoc officiū cleric⁹. **A**ltimo
oppo. de. c. qm cōtra. de pba. et de. c. multoz. xxiij.
q. ij. et nō soluit. et huic cōtrario stant Jo. an. et phi.
et idem **G**lo. qui dixit q. clerici pōt eē notarij pape.
v. q. j. c. quidā. et epozum et archiepoz pūra palle.
et j. de simo. c. j. sed inter laicos nō debent scribere
cū ab eis cōuersatio ipoz debet eē segregata. ij. q.
viij. laicos. imo nō debēt rogari testes in instrumē-
tis seculariū negociorū si sunt prebri. xiiij. q. ij. q. q.
et cū hoc dicto transit Jo. an. et do. An. s. do. Lar.
tenet cōtrariū p. c. vt officiū. s. ad cōscribendas. p.
alle. qui tex. optime facit. vbi in cā heresis que exer-
cet solū corā iudice ecclesiastico et pmitit enī religio-
sis in hac cā exercere hoc officiū vt ibi daf pās de-
clericis secularibus libere exercendi b. officiū non ob-
stante q. cūq. statuto §. in alijs causis etiā ecclesiasti-
cis nō ē eis licitū exercere hoc officiū. et hoc dictum
videt placere **G**lo. in. et rñdet ad. c. multoz q. vbi po-
nif notari⁹ p. scriptore. sile in. l. ff. C. cōia deleg. vbi
seru⁹ appellat notari⁹. ad idē. c. monachus. lxxviij.
di. vbi exponit notari⁹. i. lector. a litteris seu notis
legendis. **E**go distinguere sic q. aut corā papa seu
eius curia b. officiū exercet et ē admittendus maxi-
me si a papa habuerunt hoc officiū. nam papa
eis illud officiū tribuendo videtur eos habilitare
ar. in. l. idē vulpian⁹. ff. de excu. tu. **P**ut querit nū-
quid in alia curia pōt exercere vel extra iudiciū in
spūalib⁹ seu ecclesiasticis. et tūc aut habet cōpetentia
b. officia et dicere q. nō cū indistincte phibeat b. **I**te

q. vt dicit glo. ē quoddā gen⁹ negociationis qd
prohibetur clericis. s. c. j. aut indigent et arbitros
eos admittendos. ar. in. d. c. j. s. eo. et eoz que no.
glo. xiiij. q. iij. canonū. et sic possūt iura diuersa ad
cōcordiam reduci. **E**xtra gl. quero quid si cleric⁹
nō est in sacris an possit hoc officiū exercere. **J**o.
an. hic in prin. videtur velle q. sic p. tex. q. facit men-
tionem de cōstitutis in sacris. do. **A**nt. videt velle
hoc verū nisi habeat b. officium nō tñ videt ponderaf-
se dictum Jo. an. et pfecto tex. iste videt mihi in cō-
trariū. nam prohibet clericis in sacris b. priuatiōe
beneficioy ergo nō pcedit in minorib⁹ quātūcūq.
sint beneficiari. tamē pōt dici q. hic accipiunt sacri
ordines large p. oibus ordinib⁹ qui indubitanē sūt
sacri. vt no. xxiij. di. in sūma. nā cū hoc officiū sit
seculare et vile. vt. s. dixi. §. debet eē interdictū om-
nibus clericis saltem beneficiatis. ad idem. c. j. de
postu. vbi beneficiatis in minorib⁹ prohibet officiū
postulandi. ergo fortius b. officiū tabellionatū
cū sit vilissimū. vt no. gl. in. d. l. vniuersos. **I**tem b.
officiū est quoddā genus negociationis. vt i glo.
ergo debet eē phibitū b. officiiatis. s. c. j. cum si. cum
beneficiū daf propter officiū. de rescrip. c. si. li. vj.
ergo debet vacare officijs ecclesiasticis. facit. xvj. q. j.
generaliter. et hoc placet s. vbi beneficium non suffi-
ceret posset hoc exercere. ar. xij. di. clericus victus.
nam talis nō potest dici beneficiatus. argu. c. ij. de
transla. prela. et hoc vltimū videt hic tenere hosti.
Quero quid si clericus in sacris nō hz beneficiū
Jo. dicit hosti. q. pōt b. officio vt. imo p. dicit Jo.
an. q. hoc officiū nō phibet p. cise clerici s. causatiue.
scz p. subtractionē beneficii. sile de etate et qua. q. ris
et p. hoc p. q. nō pōt cleric⁹ in sacris indistincte p.
hiberi hoc officiū s. causatiue si vult tenere bene-
ficiū. mihi placet primū vt possit vti b. officio si nō
hz beneficiū cū possit tunc exercere negociationem
honestā. s. c. j. vbi dixi. et ar. hic a p. rō sensu s. s. d. m.
dictū mihi nō placet. s. vt def. clerico optio dimittē-
di beneficiū vel tabellionatū. ex q. enī non hz vñ vi-
uat debet posse p. cise cōpelli ad viuendum clericali-
ter ex quo ē in sacris. ar. d. c. j. et c. clericis. s. eo. ad
tex. istū rñdeo q. hoc fuit dictū i penā illoz q. non
videbat verisile q. plus appeteret tabellionatum q.
beneficiū saltē sufficiens. vnde non debet eis dari
optio. ar. eoz que no. in. c. si diligenti. de fo. cōpe.
vbi bo. rex. in simili cū ibi nō. **Q**uero quid si de-
clericus de facto b. statuto nō obstat p. ciat instrū nū-
quid teneat. **J**o. Inn. dicit q. si fecit instrū anteq.
ei interdicit prout hic dicit tenet secus si postea.
At idē abbas. et pōt eē rō fm Jo. an. q. interdicto
officio interdicit eis executio. ar. de appel. c. pasto-
ralis. s. j. als hec interdictionē elusoria qd eē nō d. z
ff. de iudi. si p. rō. et de elec. c. cōmissa. li. vj. **I**te sit b.
etiā in penā p. bentiū delicto p. sententiū. et dixerūt
quidā vt ipse refert q. si hec phibitio puenit ad illos
de populo nō valet instrumētū. als secus cum i ex-
cusabilis debeat esse ignorantia respectu p. iudicij
eoz. ar. c. si. de cōba. de. et mulie. et de ordi. ab epi. c.
j. et ij. s. ipse Jo. an. tenet indistincte q. siue p. cedat
interdictū siue non valeret instrumētū s. tabellio

posset priuari beneficio. mouet qz h b sola pena im
ponit. vñ aliā inuenire nō debem⁹. de sepul. vi. l.
iij. ar. in regula odia. ⁊ regula in penis. de re. iu. li.
vi. Do. ꝑpe. de ancha. impugnat hoc dictū Jo. an.
qz pene impositio in actu a iure phibito nō confir-
mat actū cōtra inhibitionē attentatū. vt no. Bar. i.
l. ptoz ait. ff. de no. ope. num. ⁊ notat qdā. in. l. si du-
biū. C. de legi. vñ melior rō videt fm eū p dco Jo.
an. qz annullatio instrumenti ppter carentiā fidei
nō cōcernit ipm clericū s ptes quib⁹ phibitio nō est
facta. ⁊ p hoc forte nō eēt malū distinguere fm eum
qz si publice p dicta solenniter publicata sit facta h
interdictio clericis. ita qz potuit verisimilit̃ transire
in noticiā populi nō valebūt instrumenta als secus
sicut obseruat in prodigo cui bonis est interdictū
vt. l. is cui bonis. ff. de xbo. ob. **Aduerte** considero
hic duos casus pncipaliter. prim⁹ ante interdictū
specificē fiendū p supiorē. secundus p interdictū et
phibitionē. primo casu credo qz cleric⁹ bñficiat⁹ sit
interdict⁹ quo ad se. nō enī debet tale officiū exer-
cere in quacūqz cā. hoc pbo p. d. c. vt officiū. s. ad
cōscribendas. vbi papa q ad illū casum dat clericis
etiā secularib⁹ prātem illud officiū libere exequēdi
nō obstante quocūqz statuto p̃trario. ⁊ glo. alle.
istum tex. ergo regularit̃ nō habet prātem exercen-
di licet habeant officiū in habitu. scdo hoc pbo per
c. j. s. e. vbi phibet clericis omne negociū ⁊ negocia-
tio secularis. tabellionat⁹ aut ē hmoi. vt. s. dixi. ter-
tio facit. d. l. vniuersos. C. de decurio. li. x. si enī p-
hibent decuriones seculi fortius clerici qui sunt in
maiori dignitate. maxie si sint sacerdotes. qz vt dic-
ter. in. c. duo sunt. xvj. di. nulla dignitas seculari
similis est sacerdotio. ⁊ p hoc tollit motiū Jo. an.
dū dixit q clericis solū phibet p bñficioz subtracti-
onē. vt enī dixi hoc fuit dictū in penā eoz. nō enim
est ista noua phibitio s noue pene cōminatio. Si
aut clericus fecit instrumentū credo qz tenet ex quo
tolerabat in officio rōne publici officiū qua rōne in
terdictū supioris nō tenet. vt in. c. veritatis. ⁊ in. c.
si. de do. ⁊ cōtu. no. Inn. in. c. rinaldus. de testa.
nec potest allegari tolerantia. ex q publice emana-
uit phibitio. vt i. c. aplice. de cle. exco. ⁊ in. c. l. j. d. cō-
sti. li. vj. ⁊ xvj. di. qd dicitis. Mo. Inno. in. c. qualis
⁊ qñ. de accu. nec obstat si dicat q phibitio ē hodie
facta oibus hic qz dico qz tex. hic nō phibet pncipa-
liter s mandat phiberi p supiozem. Itē plus afficit
interdictū iudicis. Itē ante phibitionē iudicis vt
tolerari in officio. Aut interdictū nō fuit publice fa-
ctū ⁊ tūc tenet in p̃iudiciū phibiti vt possit priuari
vt hic. sed gesta rōne publici officiū tenebūt saltez q
ad ignorantes. vt in iurib⁹ palle. ⁊ hec no. **Alte-**
rius quero nūquid tabellio constitut⁹ a laico possit
sup ecclesiasticis cōficere instrumenta. Jo. an.
refert primo quosdā tenere q sic ⁊ ita dicit de facto
seruari sed postea referendo post. videt velle priū
dicit enī hosti. qz de rigore ⁊ veritate iuris pcedit
riū. ar. in. c. massana. d. ele. Itē qz duo opantur vt
credat publico instrō p̃statio iuramenti. de p̃scrip.
ad audientia in fi. ⁊ iudicialis auctoritas a q tabel-
lio hanc prātem accipit. in auē. de tabel. s. j. ⁊. C. de

tabel. l. iij. li. x. quoz scōz h deficit. **Adducit aliud si-**
mile. sicut enī dictū testis aucte iudicis laici in cā ec-
clesiastica recepit fidē nō hz in cā ecclie licet in se for-
san sit verū. de iudi. ar. si clerici. sic instrō tabelliois
aucte supioris secularis cōstituti. sicut enī in teste si
pōt spēaliter impator hoc demandare ita nec gene-
raliter vt cōtingit in casu nostro. an. de deci. tua. se-
cus dicit in instrumēto cōfecto a tabellione clerico
etiā in tpalibus lz tale officium exercere nō debeat
vt hic. adducit no i. c. p venerabilē. qui si. sint le-
rōnibus. Do. An. videt transire simplr cū b dicto
Et aduerte qz ex his rōnib⁹ hosti. sequit⁹ q notari⁹
impialis si possit in terris ecclie cōficere instra etiā l-
ter laicos cū deficiat hec auctoritas iudicialis cū in-
terris ecclie impator censeat priuata psona. ar. l. iij.
ff. de offi. p̃si. Cōtrariū aut in vtroqz casu de facto
seruat ⁊ forte bene fm do. **De** de ancha. officit enī
instra notari⁹ de p̃sensu priū q casu iurisditio volū-
taria pōt de p̃sensu priū progari etiā extra territori-
um. vt in. l. ij. ff. de offi. p̃cōsul. ⁊ ita simplicit̃ trāsit
idē **Bas.** de cal. hic. ⁊ ad sile de teste rūdit q illud fa-
cit s hosti. cū testis recepit a iudice seculari in cau-
sa seculari faciat fidē corā ecclesiastico. vt in. c. secula-
res. de fo. cōpe. li. vj. hāc eandē opi. priaz tenet hic
do. **Car.** mouet qz p̃ficere instra nō est prātis seu iu-
risdictionis s officiū seu facultatis ⁊ auctatis. ar. de
p̃scrip. ad audientia. ⁊ de p̃sump. illud. **Itē** quate-
nus sit iurisdictionis volūtaria q pōt exerceri etiā in
nō subditū p̃sentientē. vt in. d. c. p venerabilē. ⁊ hec
opi. priaz videt mihi verissima. ⁊ primo videt h de
mente Bar. in. l. ij. ff. de offi. p̃cō. ⁊ in. l. cūctos po-
pulos. C. de sum. tri. vbi firmat notariū cōstitutū
a pncipe posse cōficere instra de p̃sensu priū etiā in
alieno territorio. idē **Bas.** in. d. l. cūctos p̃bs. vbi
plus sentit q etiā nō cōstitut⁹ a pncipe sed p statutū
loci h poterit inter subditos in alieno territorio. qz
officiū notariū nō hz iurisdictionē annexā s ē qdāz
off. cium. ⁊ tale officiū sine iurisdictione pōt exerceri
sine distinctione territorij. ar. g. in. l. qro. ff. de solu.
Idē in notario creato ab impatore vt possit p̃ficere
instrm i terris ecclie tenuit do. An. id. c. p venerabi-
lē. **Ego** vltra alios spēaliter hac qōne adduco. c. qñ
de vsu. li. vj. vbi in cā ecclesiastica fuus public⁹ et sic
notari⁹ laic⁹ stipulat. **Scdo** adduco. c. cū dilect⁹. de
fi. instru. vbi p̃suetudo patrie pōt dare hanc prātez
p̃ficiendi instra. als nō habet prātem cui⁹ instra fa-
ciūt fidē in vtroqz foro vt ibi. **Tertio** adduco rōnez
istud ē officiū seculare ⁊ nō clericale. vt hic ⁊ in. d. c.
j. s. g. recurrēdū est ad ipos laicos sicut ad seruos pu-
blicos. ar. opti. in. l. repetita. ⁊ qd ibi no. C. de epi.
⁊ de. nec ē verū q i laico deficit auctas in sp̃alibus
qz officiū suū nō expedit p viā auctat̃ seu iurisditi-
onis s poti⁹ p viā cuiusdā facultatis ⁊ officiū qd op-
tinet a pncipe habēte prātem nec h officiū exercef
s nolentes s solū inuolūtarios. **Spe.** tñ fuit secur⁹
opi. hosti. in ti. de instru. edi. s. restat. x. qd de p̃sti-
tuto. s. primū videt veri⁹. nā ⁊ infamis pōt cōficere
instrm si rogat a p̃tib⁹ volētib⁹. vt no. Bar. in. l. iij.
ff. ad. l. iul. repe. puto tñ q vbi notari⁹ haberet etiā
iurisdictionē a p̃stituente vt cōter hodie cōtingit. q
Th. Th. s.

constituunt iudices ordinarij. et faciunt precepta p[ro]hib[ita] de adimplendo p[ro]missa p[re]senta in instrum[en]to q[uod] talia p[re]cepta n[on] obtine[n]t vim suam respectu clericor[um] q[uia] eis p[re]cipere n[on] p[otes]t. de iudi. at si clerici. q[uod] sentit Bal. i. d. l. c[on]tra p[ro]p[ri]os. et sic statutu[m] q[uod] cauet[ur] ut instrum[en]ta g[ra]ntigiatu[m] habeat executione[m] paratam n[on] h[ab]et locu[m] p[ro] clericu[m]. ut voluit ibi Bal. sed Bar. c[on]tra. An autem laicus possit c[on]ficere instrum[en]ta in ca[sa] electionis vel alia sp[irit]uali. dic[itur] q[uod] sic. ut no. in. c. q[uod] p[ro]p[ri]os. de elec. et spe. i. d. s. restat. x. quid ergo si tabellio. licet quida[m] p[ro]tra. sed p[ri]mu[m] verius cu[m] notari[us] exerceat nudu[m] minist[er]ium q[uod] laicis n[on] p[ro]hibet[ur] eti[am] in sp[irit]ualib[us]. ut no. in. c. j. de p[ro]cu. li. vi. It[em] notarius est quida[m] testis. l. domini[us] labeo. ff. de testa. Sed q[uo]d nuquid valeat p[ro]suetudo p[ro] dispositione istius. c. credo q[uod] n[on]. q[uia] e[st] c[on]tra honestate[m] ecclesie i[de]o n[on] p[otes]t induci c[on]suetudo. ut in. c. cu[m] ab offi. et c. cu[m] decore. de vita et hone. cle. et hoc innuit Jo. an. tacite du[m] notat istu[m] tex. contra venetos vbi seruaf[ur] p[ri]um possent t[ame]n excusari si hoc facerent p[ro]pter insufficiencia[m] b[er]n[ard]i p[ro]ut dicit. Ultimo scias q[uod] hosti. hic ponit sex que dic[untur] tabellionem in p[ri]ncipio sui officij iurare de c[on]suetudine. p[ri]mo q[uod] de his q[ui] videbit et audiet et requisitus fuerit sine diminutione veritatis et c[on]mixtione falsitatis p[ro]ficiet instrum[en]ta. i[de]o si requisitus n[on] c[on]ficet instrum[en]tu[m] e[st] periurus. et sic f[aci]t eu[m] suis instrum[en]tis postea n[on] credere. ar. de testi. testimoniu[m]. Mo. hoc dictu[m]. sentit eni[m] p[ro] hoc q[uod] notari[us] p[ri]us n[on] possit c[on]ficere instrum[en]ta si rogat a p[ro]hib[ito]. ut no. Bar. in. d. l. iij. ad. l. iul. repe. vbi vide q[uod] semp[er] requisitus p[otes]t nisi deliquerit c[on]mittendo falsitate[m] in officio. ita loquit[ur] tex. no. in. l. si aliquid. C. de suscep. et ar. li. x. et vide ad materia[m] q[uod] no. Inno. in. c. fraternitatis. de here. q[uod] aut notarius teneat ad requisitione[m] cuiuslibet c[on]ficere instrum[en]ta. facit q[uod] dicit[ur] seru[us] public[us]. ut in iurib[us]. s. alle. ergo n[on] debet officiu[m] suu[m] alicui denegare. Sec[un]do iurat q[uod] secreta sibi iniuncta celabit. intelligo q[uod] ex iusta ca[usa] iniungit[ur] silentiu[m]. al[iter] aut cu[m] sit p[ro]p[ri]a publica d[icitur] palam et n[on] latente[m] c[on]ficere instrum[en]ta. ar. in. c. j. et q[uod] ibi not. ut eccle. be. Tertio q[uod] sup[er] ysurario p[ro]ctu vel in fraude ysuray inito nul lum c[on]ficet instrum[en]ta. dic[itur] tu q[uod] sup[er] illo illicito p[ro]ctu d[icitur] c[on]ferre instrum[en]ta al[iter] debet puniri et ab officio deponi vel remoueri. ut in. l. iubem[us]. C. de sac. san. ec. et ibi no. Bar. Quarto q[uod] de oib[us] instrum[en]tis q[ui] reddet te nebit penes se p[ro]p[ri]ocoliu[m] p[otes]t p[otes]t allegari. c. q[ui]m[us]. de proba. Quinto q[uod] sit fidelis illi a quo fuit p[ro]stitutus. et si sciret d[omi]nu[m] suu[m] tractari illi reuelabit p[otes]t se vel p[ro]nunciu[m]. Sexto q[uod] officiu[m] sibi iniunctu[m] exercebit cupiditate amore odio et timore remotis fin bonam p[ro]ficiam. de q[ui] vide in spe. d. instru. edi. s. restat. x. sed quero sub qua forma. vbi ponit forma[m] creandi tabellionem. Sed quero q[uod] si is q[ui] exercebat publice officiu[m] tabellionatus n[on] erat in veritate tabellio nuquid valebit instrum[en]ta. vide per spe. c. ti. s. restat. x. q[uod] si is. vbi c[on]cludit q[uod] n[on] si a nemine habuit p[ro]tatem. secus dicit si habuit p[ro]tatem a superiore s[ed] p[ro]pter defectu[m] n[on] poterat h[ab]ere istud officiu[m]. et hoc casu loquit[ur] l. barbari. ff. de offi. p[ro]f. et vide tu Inno.

in. c. nihil. de elec. et Bal. in repetitione. d. l. barbari. Qualis autem p[ro]babo aliquem fuisse notariu[m] ad effectum ut instrum[en]tis p[er] eum c[on]fectis des[er]t fides. vid[etur] Inno. in. c. venies. de xbo. sig. li. vi. Ultimo hic q[uo]d an notarius debeat scire iura. Spe. in. d. s. restat. x. sed nuquid tabellio. dicit q[uod] sic ne committat aliquem errorem. et hec fuit originalis opi. glo. in. l. generali. C. de tabel. li. x. s. Bar. ibi dicit q[uod] non tenet e[ss]e doctor sed satis e[st] q[uod] sciat summa[m] notarie et alia que requirunt ad p[er]itia[m] illius artis. et vide Inno. in. c. cum in cunctis. de elec. vbi dicit et b[er]n[ard]i q[uod] quilibet tenet scire ea que requirunt ad officiu[m] suu[m] exercendu[m] al[iter] autem tenet si c[on]mittit p[ro] ignorantia[m] aliquem errorem. ut in. l. illicitas. s. sicut. ff. de offi. p[ro]f. et in regula n[on] est sine culpa. de regu. iur. li. vi.

Sententiam. Habet multa dicta i[de]o c[on]mode sumari n[on] p[otes]t sed generaliter p[otes]t sic sumari. Clericis p[ro]hibent[ur] o[mn]ia illa ex quib[us] sequit[ur] vel sequi p[otes]t vite amissio vel sanguinis effusio. vel speciali[ter] sic. Clericus nec dictare nec p[ro]ferre sniam sanguinis debet nec aliquid aliud exercere p[er] q[uod] ad vindictam sanguinis tendat vel purgationi vulgari opem prestare n[on] d[icitur] et habet quattuor dicta p[ri]ncipalia. Scdm ibi. nec q[ui]s. Tertiu[m] ibi nec nullus. Quartu[m] ibi. nec q[ui]s. Et q[uod] tex. in se est satis clarus ita ut notabilia extrahi nisi iuxta l[ite]ram n[on] p[otes]t p[ro]sequar dicta doc. que veniunt ad declaratione[m] l[ite]re p[ar]tes. et p[ri]mo attingam iuxta ordinem p[ri]ma[m] partem tex. Quero igitur quare p[ro]hibet clericis dictare sniam sanguinis. So. dic[itur] scdm doc. q[uod] p[er] huc actu[m] p[otes]tant c[on]siliu[m] et auxiliu[m] ad morte[m] seu sanguinis effusione[m] q[uod] facere n[on] debet. sicut eni[m] ista n[on] debet p[ro]ferre. ut i. c. i. archiepiscopatu. de rap. et de exco. p[re]la. ex litteris. et s. e. clericis. ita nec alijs hec exercentib[us] debet prestare auxiliu[m] vel c[on]siliu[m]. l. di. si quis vidua. et in. c. sicut dignu[m]. de homi. et p[ro] hoc infert Jo. an. non referre an dicit[ur] ut iudex vel ut assessor vel ut iurisperitus vel aliter qualitercu[m]q[ue] semp[er] eni[m] p[er] huc actu[m] p[otes]t c[on]siliu[m] seu auxiliu[m]. Sed p[otes]t facit. c. illud. xxiij. q. iij. vbi d[icitur] q[uod] d[omi]n[u]s legu[m] auctas i[m]probos exerceat erit dictator i[m]munis. et sic nulla macula d[icitur] ex dictamine iuste snie p[ro]here. So. dicit[ur] So. illud p[ro]cedere i laico q[ui] i[m]munis e[st] a culpa n[on] t[ame]n ab irregularitate. et dic[itur] laicus q[uod] o[mn]es interficietes aliquem quantu[m]cu[m]q[ue] iuste seu sniam dictates vel auxiliu[m] vel op[er]e inferetes p[ro]hant irregularitate[m]. vbi iudex notari[us] accusator et testis si p[otes]t p[ro]moueri ad ordines ex q[ui] ex facto eor[um] secuta e[st] vindicta sanguinis. de quib[us] vide bo. tex. cu[m] gl. in. c. j. li. di. et ibide[m] eti[am] vide de aduocato et dica. j. lan[us] i istis eni[m] p[ro]hibet irregularitas sine p[ec]c[ato]. et fuit statutu[m] h[ab]et ecclesia p[ro]pter horrore[m] ne illi q[ui] dederu[n]t cam effusionis sanguinis efficiant[ur] ministri vnitatis et mansuetudinis. h[ab]et eni[m] irregularitas e[st] de iure positio. ut no. Inno. in. c. ad audiencia[m]. de homi. et dicit[ur] s. eo. clericis. et no. Jo. cal. c. pe. de homi. Clerici aut[em] p[otes]tatis p[re]stares auxiliu[m] vel op[er]e peccat q[uia] re eis p[ro]hibita[m] attēptant et incurrunt irregularitate[m]. q[uod] intellige q[uod] sequit[ur] ex tali facto mors vel m[em]bri detruncatio. ut i. de. si furiosus. de homi. et c. clerici. s. e. vbi dicit[ur]

secus aut si sequi alia vindicta sanguinis. nā tunc fateor q peccant si sequitur magna sanguinis vindicta. sic intelligo hūc tex. z in. c. in archiepātu. d. rā pro. si irregularitātē nō incurrit nisi i p̄dictis duobus casib⁹. z sic intellige dicta doc. h. Nec autē irregularitas p̄biſ nō solū facto cū. s. q̄s pprijs manibus aliquē occiderit vel mēbrū detruncauerit. sed etiā in p̄cepto cōsilio vel fraude vel auxilio. vt in. c. si q̄s viduā. l. di. z vide bo. tex. i. c. periculose. d. pe. di. j. z in. c. sicut dignū. de homi. z qd̄ ibi no. ¶ **Secūdo q̄r̄ hic phibet** clericis exercere vindictam sanguinis. Itē interesse vbi sanguinis vindicta exerceſt. Quid si clericus interfuit qū fuit lata snia sup vindicta sanguinis z nō qū de facto fuit facta executio. **So. credo** q peccauerit q̄ satis exerceſt vindicta sanguinis p sniam sup eo latā. ar. opt. in. d. c. periculose. q̄re dicit q̄ tex. iste pōt verificari tam tpe snie q̄ executionis ip̄ius. An aut p hāc interessentiā seu p̄sentiā efficiant̄ isti clerici irregulares. **So. gl. j. h. dicit** q nō nec debēt etiā p h̄ deponi l̄ alit̄ puniri debeant qz p̄ceptū hui⁹ canonis venerunt. z bñ loquūt. z idē dicit Inno. h. dicit enī q interesse nō facit quēz irregularē nisi interesset auctatē p̄stans vel auxiliū idē fm Hosti. si p̄staret auxiliū p̄siliū vel fauorē aut opam. vt ptz ex no. in. d. c. sic dignū. de homi. z de cle. pug. in du. c. ij. dicit enī l̄ osti. q si ad clericum spectat iurisditio nullo mō dūz interesse vindicte ne videat̄ p̄stare auctatē. vt in. c. ex l̄is. z qd̄ ibi no. d. excef. prela. z idē Guil. in spe. de lega. g. iuxta. x. qd̄ si ep̄s. ego limitare istū tex. cū gl. z restringerē i clericis interessentib⁹ ex sola libidine seu volūtate. nō enī debēt p̄stare p̄ntiā istis eis phibitis sic nec alijs spectaculis vl̄ cōuiujs piugioz. vt i. c. p̄sbi. lxxxiij di. z in. c. nō oportet. de p̄se. di. v. secus aut puto in interessentib⁹ ex iusta cā puta qz associant iusticiam dū ne incidat in desperationē z rememorant̄ sibi diuinā scripturā z p̄sforant ad patientiā sic obseruat̄ in multis locis. ¶ **Tertio quero** an istud p̄ceptū habeat locū in oib⁹ clericis. **So. tex. innuit** h̄ aperte q sic dū hic loquūt p verbū vniuersale negatiuū vt ptz ibi nullus cleric⁹. qui enī vniuersalit̄ loquūt neminē excludit. vt in. c. solite. de ma. z obe. et c. si romanoz. xix. di. z h̄ apte tenet Hosti. dicit enī nō referre an sit in sacris vel ne si ordinari desiderat. l. j. di. c. j. z. s. co. clericis. ego dico q etiā si nō deſiderat ordinari. ex q̄ enī ē cleric⁹ nō d̄z exercere illa p que sequi sanguinis vindicta. alit̄ aut d̄z deponi tanq̄s irregularis. nā cleric⁹ etiā i minorib⁹ deponendus ē occasione delicti. vt in. c. cū nō ab hoīe. d. iudi. ¶ **Quarto q̄ro** qd̄ intēdat l̄sa in. x. si q̄s autē vbi d̄z q si occasione h̄mōi statuti. zc. **So. dicit** Jo. an. q forsan dicit p̄tās clerico tu nō vis seruire mihi nec tibi seruiaſ a meis. z sic interdicat sibi cōmerciū suoz subditoz vel alit̄ euz grauat. z h̄ satis pōt admitti. Sed ego p tex. istū dico q si p̄tās vel alius officialis veller clericū etiā in minorib⁹ p̄stringere. vt sit minister iusticie. puta magnigoldus vel q̄ de beat dictare sniaz seu interesse snie d̄z ab h̄ cōpesci p censurā eccl̄asticā. ¶ **Quinto q̄ro** an p̄ncipium istud siue cleric⁹ habeat iurisditioē tp̄alem siue nō

dic & sic. nūq̃ enī dīz ip̃e cōgscere ṽl dictare sniam
p quā tendat ad sanguinis vindictā. dīz enī alijs ra-
les causas cōmittere. vt in. c. si. f. co. li. vj. dixi. s. co-
clericis. pōt tñ reū flagellis afficere. ita tñ q̃ non ṽl
deaf tendere ad sanguinis vindictā. vt in. c. i archi-
episcopatu. de raptō. facit. c. ad audientia de fal. et
vide qđ ibi nō. in glo. si. z p hoc habes declaratā p̃i
mā p̃r. c. ¶ **¶** **C**lenio nūc ad secūndā p̃r. f. ad. s. nec
qđq̃ cleric⁹. z p̃mo q̃ro nunqđ clericus efficiat irre-
gularis si scribat l̃ras vel dicat p vindicta sangui-
nis. dic q̃ sic. si ex h̃ sequat̃ mors vel mēbz detrun-
catio. qz dedit auxiliū vel cōsiliū vt dixi in p̃cedenti
p̃r vbi vide. Si aut̃ nō fuerint p̃dicta secuta cessat
irregularitas. sola enī scriptura vt dicit 3o. an. in
nullo casu cōstituit irregularē scribentēz q̃uis aliē
puniri possit p eo q̃ exercuit rē illicitā sibi. iste enīz
tex. indistincte phibet hāc scripturā p clericuz fieri.
Imo disponit p hoc officiū nō cōmittat̃ clerico i cu-
rijs p̃ncipū. ¶ **¶** **S**ecundo q̃ro qđ si cleric⁹ scribat lit-
teras simpliciter vt aliquis capiat̃ nihil aut̃ fuit sc̃ptū
de sanguinis vindicta tñ ex illa captura fuit secuta
mors vel mēbz detruncatio clerico ignorāte ipsuz
factū z cām capture an efficiat̃ irregulari ex h̃. **¶** **S**o.
dicit l̃ hosti. q̃ h̃ ē ei piculosuz qz nō p̃sueuerunt ho-
mines capi p nihilo. z lex p̃mōtionis nō in volūta-
te s̃ in facto p̃sistit. xv. q. j. c. si. debuit enī h̃ cogitare
euenire. z iō h̃ dīz q̃ in curijs p̃ncipū h̃ officiuz non
dīz cōmitti clerico. z videf p h̃ velle **¶** **¶** **H**osti. q̃ talis sit
irregularis licet apte nō loquat̃ s̃ dicat hoc illi peri-
culosum. doc. tñ sequētes cōiter intelligūt **¶** **¶** **H**osti. in
irregularitate. s̃ do. **¶** **¶** **P**et. de ancha. dicit se credere
q̃ ex qualitate p̃sonē er⁹ q̃ capi mandauit cleric⁹ dīz
in h̃ culpabilis vel nō. si enī iudex causaz ciuiliū
vel alius qui nō p̃sueuit homines capere p delicto
s̃ p debito h̃ scribi mādauit. licet ex illa captura p̃
modū moriat̃. qz forte p̃mo erat de crimine cōdēna-
tus vel post illā capturā factā fuit conuictus de cri-
mine capitali nō erit irregularis ille cleric⁹. sec⁹ dīc
si scripsisset l̃ras captiōis ad instātiā iudicis causaz
crīaliū vel illi⁹ q̃ h̃z cognitionē de ciuilib⁹ ṽl crimi-
nialib⁹. tūc enī pcederet dictū l̃ hosti. mihi videf q̃
sit inuestigandum q̃ clericus scribendo litteras su-
per captura fuerit in culpa. nam si dederit operam
rei illicite omnia debent sibi imputari q̃ sequuntur
licet sine culpa sua z per casum fortuitū. vt le. z no.
in. c. tua. z. c. sicut dignū. de homi. cū si. vnde si scri-
psit in cā criminali indubitanter videf sibi imputan-
dum q̃ istud officiū ē sibi interdictuz vt hic. z vi
de tex. opti. in. c. si. de homi. li. vj. vbi mādatozi im-
putat̃ mors sequēs p̃ter volūtatē suā qz mādando
illum percuti fuit in culpa. Si aut̃ scripsit simpliciter
capturam. credo q̃ idē a quocunq̃ fuerit sibi inui-
ctum si fuit in culpa scribēdo. puta qz nō spectabat
ad officiū suū. z fuit sibi mandatū ab eo cui nō tene-
bat̃ obedire. debuit enī cogitare hoc euenire posse
nā saltrē poterat cōmendari in carcere. p aliq̃ deli-
cto p̃cedenti ad p̃tionē iudicis compentis. iuxta
no. p Bar. in. l. sicui. ff. de accu. secus aut̃ vbi in
scribēdo non dephenderef in aliq̃ culpa quo casu
posset pcedere opi. do. **¶** **¶** **P**et. ¶ **¶** **T**ertio q̃ro qđ si scā

sanguinis clericus recipiat vel scribat dicta testius
nunquid efficiat irregularis. **So.** cōclude breuiter
post **Inno.** et alios qd si ex tali scriptura etiā nō au-
tentice facta vel alia sequat mors vel membri inci-
sio efficiat clericus irregularis qd dat auxiliū et p̄siliū
et. vt. s. dixi. et vide qd le. et no. in. c. j. l. di. sec^o dicē-
dū si mors vel mēbri detruncatio nō fuit secuta. tūc
enī scriptura nō sola facit quē irregularē l3 clericus
possit aliter puniri qd rē sibi phibitā attētauit. vt. s.
dixi. **Quarto** quero qd si lre mittant alicui p̄nci-
pi vt talē homicidā seu facinorosū qd in tali hospitio
morat capi faciat et suspendat. p̄nceps autē has lras
tradit derico suo legēdas qd lras legit quibus lectis
p̄nceds fecit capi homicidā et suspendi nūquid cleri-
cus ex sola lectione lraz efficiat irregulari. **Jo. an.**
et hosti. qd sic. et dicunt qd p hac pte fuit r̄sum p̄do.
Alemēte papā quartū. qd ex lectura sua secutū fuit
homicidiū et p̄stint auxiliū seu opē ad mortem ip̄i
nec pdest si dicat se ignorasse tenorē qd debuit lras
sibi primo legere. qd et si nō fecit tū q̄cito puenit ad
captionē debuit subnecere et lram dño reddere et di-
cere qd talē lram legere nō erat officij sui. facit qd le.
et no. in. c. sicut dignū. de homi. et. s. co. clericis.

Quinto qro qd si cleric^o nō scripsit nec dictauit sed
fuit aduocatus in cā sanguinis. **So.** dicit **Jo. an.** qd
sola aduocatio nō facit ip̄sū irregularem s̄ si ex offi-
cio aduocationis sequit vindicta sanguinis irregu-
laris efficiat siue sit ex pte actoris siue accusatoris et
cōtingat reū occidi. de qd nemini dubiū ē siue sit ex
pte rei. et ex hoc contingat occidi accusatorē qd se ad
penā talionis obligauerat. et iō caueat cleric^o ne in
cā sanguinis sit aduocat. de qd vide tex. iuncta glo.
bo. l3. di. c. j. et l. di. si quis viduā. **Quidaz** tñ tenue-
rūt p̄rium qñ fuit aduocatus ex pte rei. qd reū etiā
ecclia defendit. xxiij. q. v. reos sanguinis. **Jo. an.**
tenēdo primū dixit qd hoc gen^o defensionis nō p̄ti-
net ad clericū. et p̄riū p̄all. loquit de alia defensione
vt no. in. c. inter alia. de imu. ec. et. c. nos nouimus
j. de xbo. sig. et cū hoc dicto **Jo. an.** transeūt cōiter
doc. hic. et examinat plene glo. in. d. c. j. l. di. et con-
cludit hanc opi. tutiorē et vide qd plen^o no. s. c. j. d.
postu. in clerico enī cui nō licet postulare in iure ci-
uili hanc opi. puto indistincte verā qd cum dederit
opam rei illicite imputant oīa qd sequūt. vt in. d. c.
tua. de homi. et qd ibi no. sed in laico vel in clerico i
minorib^o nō phibito postulare est mai^o dubiū cuz
sit ex pte rei qd principaliter tendit ad defensionem
nō aut vt actor puniat de calūnia absit enim qd ea qd
facimus ppter bonū si p̄ter nostrā intentionē quic
q̄ mali alicui accadat nobis imputeat vt dic tex. i. c.
de occidendis. xxiij. q. v. facit in fili qd le. et no. in. c.
platis. de homi. li. vj. fateor qd prima opi. tutior est
s̄ ista forte ē verior de subtilitate iuris. **Sexto** et
ultimo qro in quib^o clericis habeat locū. s̄. iste. **So.**
credo qd in oib^o. nā tex. iste loquit generalit^r vt patet
ibi nec quisq̄ clericus. et. de ma. et obe. solite. et fac
qd supra dixi i p̄cedenti r̄sō. **Genio** nūc ad ter-
tiā ptem. c. ad. s̄. nullus quoq̄. in qd pmo quero dē
hic qd cleric^o nō d3 p̄poni ruptarijs et balistarijs aut
bmōi viris sanguinis. et. qui dicant ruptarij. sol.

dicit **So.** qd hoc verbū fuit formatū ex vulgari loci
et dicit abbas qd d3 a rūpo is. vñ dicit **Jo. an.** l3 xbu
sumit p his qd p̄sunt machinis qd tendunt ad ruptu-
rā. vñ clericus nō debet deputari sup illos mistros
cū tendant ad destructionē et mortē aliorū. **Et** ex h
et ex tex. no. qd clericus nō d3 deputari princeps seu
capitaneus belli. facit. c. clericis. s̄. eo. et cū iste tex.
loquat indistincte puto h̄ p̄cedere siue bellū sit iu-
stū siue iniustū. licet enī cleric^o possit interesse bello
iusto et hortari alios ad pugnā. iuxta no. in. c. scisci-
tatus. vij. q. j. vbi glo. facit. xxiij. q. viij. omi. et. c. vt
p̄ridē. et. c. pe. de homici. et qd ibi no. de sen. excō. li.
vj. cum si. nō tñ d3 cōstitui capitaneus seu dux belli
acies ordinādo vel filia faciēdo qd h̄ nō puenit mā-
suetudini clericorū. ar. c. cōuenior. xxiij. q. viij. sen-
tit tñ **Inno.** qd p̄poni d3 bello qd nō sit directe ad oc-
cidendū sed ad sua defendenda vel recuperanda.
iuxta no. in. c. olim. de resti. spo. nō tñ d3 p̄poni his
p̄sonis qd tñ directe sunt quasi viri sanguinū. s̄ h̄ po-
sti. dicit tutius ē vt nulli p̄ponat acies ordinando
licet aliē p iure suo possit ēē in bello. vt in iurib^o p̄e
alle. et hoc vltimū mihi placet. qd vt dixi nō videtur
hoc officiū cōuenire clericis. an aut pueniendo sūt
clerici irregulares. credo qd si bellū erat iniustū erāt
irregulares siue a se siue ab alijs laicis aliq̄ occidat
vel membra inuident qd p̄stado p̄stiam p̄sertim
auctorizabilē p̄stiterunt et auxiliū et opam ad mortē
illoz. ad h̄ facit qd le. et no. in. c. sicut dignū. de ho-
mi. et. c. ad audiennā. c. ti. **Si** aut bellū erat iustum
efficiunt irregulares ex facto p̄prio nō autē alieno
puta si proprijs manib^o aliquē occiderūt vel mem-
bra mutilauerūt. ad h̄ tex. in. c. pe. de homici. et qd
ibi no. hoc verū nisi p̄p̄iā mortē aliter euitare non
possent. vt in de. si furiosus. de homi. de officio tñ
qd clericus vsurpauit p̄hui^o. c. phibitionē ē aliē pu-
niendus. vt. s. dixi in. s̄. p̄cedenti. **Secūdo** qro qd
si quis in bello iusto nō ad ipugnationē alterius s3
ad sui defensionē balistario dedit vel ministrare fe-
cit sagittam seu balistam. balistarius aut postea ali-
quē occidit nūqd cleric^o sit irregularis. vel pone qd
ministrauerit alicui lanceam seu ensē vlt aliud ge-
nus armorū ex quo postea fuit homicidiū vlt mem-
bri detruncatio secuta clericus tñ vt p̄dixi nō mini-
strauit vel ministrari fecit hoc ad mortem alicuius
seu ad sui defensionem. **Sol.** **Inno.** multum super
hoc instat. nam primo videbatur qd nunq̄ hoc casu
clericus esset irregularis cum ista nō ministrauerit
ad mortem sed ad defensionem suam et suorū. qd aut
mors inde secuta fuerit iputandū est duricie inua-
dentiū. clericus enī nō dedit p̄siliū vel auxiliū ad
mortē s̄ ad sui defensionē. **S3** in cōtrarium facit qd
nunq̄ licet derico in bello quātūcūq̄ iusto ministe-
rium vel cōsiliū ita immediatū ad mortē p̄bere.
vt in. c. qd in dubijs. de pe. et ar. j. de pe. et re. c. ij. qd
nō dat diligentiam quā pōt ne sequatur homicidi-
um. imo potius sic pcurat ministrari et cām p̄pin-
quā prebet. ar. j. de homi. ad audiennā. sicut enī
phibetur clericis p̄esse istis balistarijs vt hic. ita
videt prohibitum parare eis balistas et sagittas vlt
hanc partem sequit **Inno.** i istis balistarijs et alijs

qui quasi directe tendunt ad mortem. enssem aut vel lancea aliquibus parare ad sui defensionem dicit non prohiberi. quia ista non tendit ita directe ad mortem et totum sit defensionis causa. et cum hoc dicto transeunt huiusmodi. an. et alij per do. An. qui dicit se non facere offam inter lancea et sagitta. si in hoc articulo distinguit sic quod aut extra actum belli preparant arma offendibilia ut sunt balista lancea vel ensis et parant non est irregularis. aut parant in actu belli et tunc dicit clarius quod preparans effici irregularis maxime si bellum esset illicitum. dicit tamen hoc procedere quod si paravit predicta propter defensionem rerum. secus aut si propter defensionem propriam quod alij personam suam defendere non poterat. et verisimiliter iminebat periculum mortis nihil ad predicta allegat. **Sed tu adverte. nam ubique clericus** verisimiliter non valet aliter evitare mortem propriam nisi alium occidat tunc indubitanter euitat irregularitatem et peccatum non solum si alij arma preparat sed etiam si suis manibus occidat. **tex. e. apertus in. d. de. si furiosus de homi.** sed dubium est quod poterat aliter vitare mortem puta fugiendo vel instabat per suarum rerum defensionem seu patrie et tunc si suis manibus aliquem occidat vel inebro mutilet indubitanter effici irregularis. **vt in. d. de. si furiosus. et in. c. de. de homi.** Si autem paravit arma ex quibus mors est secuta et tunc si ad hunc finem ministerium prebuit indubitanter est irregularis quod prestat auxilium in morte alicuius ut hic in. j. et ij. r. l. de. c. periculose. de pe. di. l. di. si quis viduam. naz clericus red dicit clericos inhabiles ad pugnandum etiam contra sarracenos ut dicit **tex. in. c. ex multa. de voto.** Aut paravit arma non in morte principaliter sed ad sui defensionem. et iste est proprius casus Inno. qui satis est dubitabilis. nam cum liceat per suarum rerum defensionem et recuperationem mouere arma etiam clericis. **vt in. c. dilectio. de sen. exc. li. vj. et c. olim. de resti. spo.** si fortius licet arma alijs parare ad sui defensionem nec debet imputari mors sequens cum in morte iste non consenserit. facit optime. **c. ij. de homi. li. vj.** **Sed in contrarium facit quod clericus non debet per defensionem suarum rerum ad seua puta ad occisionem vel sanguinis effusionem procedere. vt in. c. suscepimus. de homici. et ibi bo. tex.** **Item clericus nunquam euitat irregularitatem ex occisione nisi quando aliter morte propriam evitare non poterat. vt in. d. de. si furiosus. et parando arma per defensionem rerum incurrit irregularitatem si mors inde sequatur quod mandato et auxilio suo videtur secuta. nec ob. si dicatur quod iste non intendebat ad hoc quod debuit cogitare hoc euenire posse cum arma in conflictu defacili non possit mensurari et regulari. ad h. al. tex. opti. l. c. si de homi. li. vj. vbi dicitur quod si quis mandauit alicui ut aliquem verberaret. et expresse prohibuit ne occideret vel mutilaret quod si mandatarium excedendo fines mandati illi occidit efficiatur mandator irregularis quia fuit in culpa mandando obviare. Item quod potuit cogitare hoc euenire posse. et hoc non. Et facit h. ad quoniam ponit Bar. in. l. si quis mihi bona. §. iussum. ff. de acqui. here. de quodam nobili qui recepit iniuriam a quodam et rediens domum dixit famulo fac quod non appareas in conspectu meo nisi aliquid sentiam**

ille iuit et interfecit iniuriantem querebatur an dominus debeat puniri tanquam mandator. et fuit conclusum in questione facti quod sic quod satis tacite mandauit. et idem dicit in clerico similia mandante quod non. **¶ Tercio circa artem chirurgie quero quare prohibetur clericis. So. dicit doc. quod propter periculum erroris quod ei inest. Item propter lubricum consilium. ar. §. de eta. et quali. ad aures. et propter dubium curationis euentum. Preterea dicit quod est officium seculare non autem spirituale merito prohibetur clericis. vt. §. e. c. j. Clerici autem debent esse medici animarum non autem corporum. vt in. c. cum sit ars artium. de eta. et qua. et militare deo non autem seculo vt in. d. c. reprehensibile. xxiij. q. viij. et indignum est et iniustum si promiscuis rerum acibus turbentur officia. vt. l. consulta diuina. C. de testa. **¶ Conclude §. quod clericus non debet artem chirurgie exercere. vt hic. et aduerte quod tex. loquitur de sacerdote diacono et subdiacono So. an. intelligit de subdiacono facto vel faciendo sed ego miro quare sic improprie litterarum. vbi ego dicerem quod in sacris constitutus oino potest ab hoc officio coepesci. et si attenta fuerit poterit puniri quantumque mors inde secuta non fuerit quod officium sibi prohibitum exercuit. vt. §. dixi in precedentibus. §. et idem intelligerem in constituto in minoribus competens beneficiato. ar. in. c. j. de postu. et §. tetigi. et si mors inde sequatur vel membri detruncatio arcebitur a promotione flenda. et idem est in laico qui puenit ex culpa sua vel consilia eum de hoc remordeat. ar. in. d. c. ad aures. ex quo enim illud officium non est sibi a iure prohibitum. non debet sibi imputari euentus mortalitatis sine culpa sua contingens. vt in. d. c. ad aures. et quod ibi non. facit quod non. in. d. c. tua. de homi. **Sed circa artem physice potest dubitari an indistincte clericis prohibeatur. dicerem sic. quod religiosus et in dignitate constitutus ac sacerdos et alij qui prohibentur scilicet physica calem audire hoc exercitum videtur prohiberi. de quibus in. c. non magno. §. e. c. j. et c. pxi. prohibetur enim eis studere in hac scientia propter exercitum. unde ex quo prohibetur studium videtur eis prohiberi exercitum. ar. c. tue. §. pxi. et l. oratio. ff. de spon. et in regula cum quid. et quod ibi non. So. an. in mercu. de re. aur. li. vj. In alijs vero si sunt in sacris vel beneficiati dicerem idem si habent competenter unde viuunt quod nemo militans deo etc. vt in. c. j. §. e. c. et quod §. dixi. Constitutus vero in minoribus vel in sacris non beneficiari non crederem eis hoc officium interdictum. argu. c. j. de postu. Item quia non reperitur eis hoc exercitum interdictum et facit iste tex. in eo quod prohibet eis istam artem chirurgie que adustionem vel incisionem inducit. sed in physica istud cessat. unde non ita contingit periculum mortis directe in physica sicut in chirurgia. **¶ Sed quod ro an exercens hanc artem chirurgie efficiatur irregularis siue sit clericus siue laicus. So. conclude breuiter dicta doc. sic quod si mors vel membri detruncatio inde non sequitur nemo illorum irregularitatem incurrit. argu. in. d. de. si furiosus. de homi. **Sed clericus exercens per prohibitionem istam. c. poterit puniri. vt. §. dixi. et dicitur doc. quod si monitus non emendauerit poterit deponi. Si vero sequatur mors vel membri detruncatio clericus prohibetur oino effici irregularis etiam si non**********

[illegible]

Elper specula. ^{Hoc intendit i. summa. qd.}
 titutio turofi. cōcilij puniēs religiosos au
 diētes leges vñ pñcā est canon late snie. ⁊ inciden
 tes in illam debent p ordinarios puniri h̄ pmo. se
 cūdo extendit dictā cōstitutionē ad habētes digni
 tates ⁊ psonat⁹ ⁊ ad pñbros. ⁊ ps huius. j. de magi
 ⁊ puii. sup specula. Diuidit in qñq; ptes. pmo po
 nit deasum exordij. scdo ibi p̄ relatio turonēsis cō
 cilij. tertio ibi verū. opi. varias circa illud. q̄rto ibi
 nos. determinatio. q̄nto ibi q; x̄o. cōstitutionē ex
 tendit. **M**ora ibi ad audiendū iuncto. c. non ma
 gno. s. c. q; scholaris audiens vnā sciam ⁊ in ea stu
 dens vñ eā legere. nā cū. c. non magno loqueret de
 religiosis exētib⁹ ad audiendas leges vel pñcās
 hoc. c. illā cōstitutionē referens dicit de audientib⁹
 ius enim interpretas d; intelligi fm ius interpretat⁹
 ⁊ de hoc aliquid. j. **M**o. scdo q; pbabiliter pōt du
 bitari an p ista verba sic excōicatus ab oib⁹ euit
 tur. ⁊c. pferat ip̄o iure excōicatio. nā. c. nō magno
 loquebat p ista verba. ⁊ tñ insurgebant opi. varie.
 papa autēz expresse hoc voluit declarare ⁊ dixit q;
 de cetero tales forent ip̄o iure excōicati ⁊ sic papa
 noluit pbabiliter p̄teritos ligari. ad hoc vide circa
 intellectū hui⁹ verbi de cetero qd̄ no glo. in. c. vno.
 de postu. pla. in verbo de cetero. ⁊ qd̄ no. i. c. si. j. de
 spon. duo. ex q; credo q; si hodie ista verba pferan
 tur a iure vel ab hoīe nō deberet dici indistincte q;
 q; inducāt sniam ip̄o facto cū papa solū fuit in cāu
 nostro illa verba interpretatus. ⁊ cū vñ p̄ferit⁹ hoc
 verbo volentes qd̄ nō est iuris antiqui declaratiū
 sed noui iuris inductiū. vt no. gl. in cle. vna. d. of.
 vica. ⁊ in de. vna. de re. p̄mu. ex cōiecturis autē po
 terit hoc deprehendi iuxta no. in. c. j. de iudi. sic in
 telligo q; dixi in. d. c. nō magno. **¶** Ex p̄dictis infero
 etiā do. **¶** In. hic nō benedixisse q; in quodā notabili
 dixit q; p talia verba a iure. plara serf ip̄o iure excō
 municatio. nō enī ponderauit p̄dicta q; ex cōiectur
 possent accidere vt interpretatio fiat q; sit canon late
 snie. credo q; si mā subiecta est grauis verisiml; pon
 derata erit canon late snie alit secus. ar. de. extui d
 paradiso. s. iit q; de x̄bo. sig. **¶** Si aut pferuntur ab

Nota quarto q̄ delinquēs in loco studiū fortit̄ for̄ illius ep̄i in cuius dioceſi delinquit. ⁊ hoc eſt generale nō aūt ſp̄cale in caſu hui⁹ .c. ad hoc q̄d le. ⁊ no. in .c. q̄d clericis. de fo. cōpe. ⁊ in .c. poſtulaſti. eo. ti. quid dicendū reſpectu abſolutionis ſcēde dicā. j.

Mo. q̄nto quatuor penas quas incurrit religioſi ⁊ clerici phibiti audire leges ⁊ phyſicas ⁊ hodie multi illaqueant̄ p̄fertim cū credant ſtudioſi in hoc a papa priuilegiatū q̄d in veritate nō eſt. nā cū eēn ſcholaris bononie fui deputatus cū quibuſdā alijs ad videndū oīa priuilegia illi⁹ studiū ⁊ inuenimus q̄ de audiendis libere legib⁹ a p̄ſonis hic phibitis fuerat priuilegiū pluries cōceſſum ad t̄p̄s. ⁊. anno. rū t̄m. q̄d t̄p̄s tūc diu erat elapſi ⁊ t̄m multi phibiti ſtudebant in legib⁹ credentes priuilegiū fuiſſe perpetuū. nec p̄ hanc credulitatē euadebāt penas h̄ ex preſſas cū eēnt in culpa in nō videndo pri⁹ priuilegiū ex quo attētabāt actū a iure phibitū. videt̄ enī crasſa ⁊ ſupina ignorātia que nō excuſat etiā a p̄ea excōcātionis. vt in .c. ij. de cōſti. li. vj. ⁊. c. ij. de tēp. or. eo. li. vñ videt̄ affecta ignorantia vt ibi d̄z. ⁊ hoc no. An aūt hodie illud ſtudiū bononiēſe ſit i hoc p̄uilegiatū ignora. ſ̄ inſtruant̄ volētes audire i illis ſcientijs p̄dicta. ⁊ p̄ h̄ dico q̄ caueāt ſtudentes in h̄ ſtudio ſenſi. nam h̄ ſtudiū tale priuilegiū ſpecificē nō h̄z ſ̄ papa cōceſſit p̄uilegiū q̄d h̄z ſtudioſi bononiēſe. An aūt p̄ hanc cōceſſionē veniāt p̄uilegia poſtmodū cōceſſa illi ſtudio bononiēſi ſi res nō eſt ſine dubio. ſed dico q̄ debēt diligent̄ pōderari verba vtriuſq; priuilegiū ⁊ maxime p̄uilegiū p̄ceſſi ad ſtar alteri⁹. ⁊ vide de hac. q. p̄ Bal. in. l. p̄uilegia. C. de ſa. ſan. ec. vbi reſer̄ Guil. formaſſe q̄onem i his terminis. papa p̄ceſſit ſtudio toloſano oīa priuilegia pariſienſis ſtudiū q̄rebat an venirēt priuilegia poſtmodū p̄ceſſa ſtudio pariſienſi. ⁊ determinauit Guil. q̄ nō qz priuilegiū nō crēdit̄ ad nō cogitata veriſit̄ ſic ſunt ea q̄ poſtea accidit̄. S̄ Bal. ibi diſtinguit q̄ aut priuilegiū fuit cōceſſum ſub determinatione t̄pis. puta qz p̄ceſſit priuilegia p̄ceſſa illi ſtudio ⁊ tūc reſtringit̄ ſcōm priuilegiū ad iam p̄ceſſa. aut fuit p̄ceſſum cū extenſione qz p̄ceſſit p̄ceſſa ⁊ p̄ceſſenda vel p̄ ſiſta x̄ba ⁊ tūc ē clarū q̄ priuilegium d̄z extendi ad poſtmodū p̄ceſſa. aut p̄ceſſio fuit facta p̄ x̄bz indefinita ⁊ tūc ſi pōt apparere de mente ea ali quib⁹ x̄bis illa ſeruāda ē. vt in .c. intelligētia. de. x̄ ſig. als aūt ſtar i dubio cū Guil. vt nō extendat̄ ad poſtmodū p̄ceſſa cū priuilegiū ſ̄ ius p̄ceſſum ſit ſtrictē intelligendū ⁊ interpretandū ſm x̄ba. c. porro. de priuile. ⁊ no. p̄dicta p̄ quib⁹ remitto te ad no. in ſiſti in. c. qz circa. vbi tex. op̄i. de priuile. vbi vide. ⁊ per Bo. an. in regula cū qd phibet̄ in ſol. q̄onis. de re. iur. li. vj.

Sed q̄rit̄ circa p̄dicta qd ſi reuocarent̄

privilegia studij bononiensis nūquid tacite videat
reuocata privilegia studij senensis cū sint concessa
ad instar illoz. *Phil. in. d. l. privilegia tenuit q non*
qz iā fuit questū ius studio senensi id nō cessat p re
uocationē aliozū privilegiozū t idē ibi Bal. dicit
tū q qñqz rō se hz p modū cause fiende. qñqz p mo
dum cause essentie. primo casu sufficit q rō fuit tē
pore cōcessionis. qz tūc habuit suū effectū p summa
tum. vt i casu nro. scdo casu destructo vno destruit
t reliquū. ar. l. si. ff. de accep. t obscure loquit vt ipe
met fatetur. s vult dicere q qñqz rō cōcessionis nō
dependet a futuro qñqz sic. vt. s. Aduerte qñ hec
faciunt ad qñem nō. quā posuit glo. in de. dudū.
de sepul. in ver. p fessionem. vbi daf ptas fratribus
absoluendi ita tñ q nō habeant ampliorē ptatēz qz
curatis parochialibz sita iure pcessa. querit ibi nūc
glo. an epō restringente ptatem parochialiū in ali
quibus que sibi reseruat videat p psequentiā restri
cta ptas fratrū. t determinat ibi gl. q sic. s certe du
bitari pōt de illa determinatione t potius tenerem
oppositū per predicta. Itē per verba illius de. vbi
papa dat ptatem fratribus tantā quāta a iure ē cō
cessa curatis sacerdotibz. vñ pondera verbū a iure
t temp? pcessionis. veniūt ergo oēs casus preter il
los quos ius specialit? reseruauit epīs. papa autem
nō habuit ibi respectū ad pstitutiones epōz q vari
ant fm loca t tpa t in facto cōstitūt. ar. de cōsti. c. j.
li. vj. cū si. t nota bñ p dicta. ¶ Mo. vlti? ex tex. q
studiū theologie d? ēē magis privilegiatū qz ciuile
facit ad nō. in. c. fraternitati. de de. nō resl. t i. c. su
per specula. de magis. t credo posse attentari q stu
diū iuris canonici nō excludat ab hac fauore. qz sci
entia canonica est pars diuine. Est enī in mult? ex
tracta ab auctatibz noui t veteris testamēti. vt dic
tex. in. c. qualis t qñ. de accu. vt patz ex ipius inspe
ctione t maxime in decreto. hinc appellat in multis
locis ius diuinū. vt in. c. nimis. de iure iur. t. c. j. de
iura. calū. t qd ibi nō. ¶ Ultimo nota multa noia
que sonant in psonatū. vt p? in verbo ad archidia
conos. t quid sit psonatus t i quo differat a digni
tate. vide qd dixi in. c. de multa. de preben. ¶ Expe
diam pmo glo. applicando dicta doc. quaten? con
grue ad illas applicari poterūt. ¶ Primo igit? qro
qñ incipiunt currere isti duo menses de quibus in
tex. Ho. glo. ij. q a tpe huius pstitutionis seu pub
licatiōis. t idēz tenet glo. pe. dicens q hodie cessat
istud temp? duoz mensū cū h pstitutio iam dudū
fuerit publicata. t sic apte innuit q hodie studētes
in his facultatibz interdicitis ipso facto sine expecta
tione alicuius tps sūt excoicati t istis penis t alijs
hic pētis obnoxij. Aduerte tū lati? colligēdo q scri
bunt doc. h sup tex. qz materia sparsim posita inge
rit difficultates. vt dicit tex. s. i. pēnio huius cōpi
latiōis. In hoc enī passu tres reperiunt opī. princi
pales. Prima fuit gl. scda est huic prima. nā dixe
runt quidā q olim fm cōciliū turonense assignaba
tur istud tempus duoz mensū. sed hodie p istum
tex. hoc fuit innouatū t sancitū vt ipso facto icur
rāt excoicationē p tex. ibi vt de cetero. tē. s. Ho. nō
placuit hec opī. p istū tex. in si. lfe vbi videt pserua

re illud tps vt p?z ibi infra spatiū pscriptū. tē. t h
dictū Ho. tenuit Vin. t placuit Anno. sed in. c. nō
magno tenuit ipe Anno. primū. s. vt hodie sit facta
innouatio. t idē Ho. hic respondēs ad istū tex.
in si. q nō loquit de religiosis sed de secularibz de
ricis. Ho. an. t do. An. simplicit? transiit recitando
Tertia opī. pncipalis fuit Vin. qui dixit etiā hodie
tps duoz mensū h?e locū t illud currere ab exitu
ipsius monasterij hac de cā vt audiat has sciētiās i
terdictas. Et idē Ann. pē. t Abb. t h q ad religio
sos. quo ad seculares vero currit ab inceptione au
ditus. t cū hac opī. transit Ho. an. hic sup glo. t hāc
ptem sequit do. Kar. t do. pē. de ancha. tū vt cui
tē iurium correctio. tū qz istud. c. venit ad declarā
dā penā. t ad eius augmētū disponens vt excoica
tio intelligat inficta ipso facto. i alijs ergo remanet
pctū turonē. imutatū. ar. in. l. pēcipim? C. d. appel.
in si. nō g incurrit excoicationē nisi p? lapsum duo
rum mensū etiā si certū sit aī eos ad monasteriū
redire nō posse. ar. c. cōmissa. de elect. li. vj. fm eos
hanc eandē opī. videt tacite formare Ho. an. i tex.
super verbo redierint. vbi electis quibusdam opī.
cōcludit q istud verbū positiū in. c. non magno. in
ducebat difficultatē t opī. q recitat hic qñ illi essent
sicut excoicati euitandi. nō aut erūt excoicati. vnde
erant opī. an illud verbū ēēt similitudinariū an ve
ritatis expressiū. t idē dicit q ipso facto essent exco
cati. t hec opī. verissima. nō ergo intendebat h pa
pa tollere bñficiū duoz mensū s solū vt non req
ratur sententia ab homine ferenda. cum enim hoc
veniat ad declarationē illius nō debem? intellige
re q voluerit in aliquo corrigere pferitū qz pene
sunt poti? moliente qz relaxande. vt i regula odia
t in regula in penis. de re. iur. li. vj. t. c. statuti. de
elec. li. vj. Preterea facit tex. in si. vbi in secularibus
retulit se ad tēpus pscriptū. nō ergo erat sublatū
qz als oportuisset de nouo apponere tēpus. Itē pa
pā hic voluit in penis religiosos t istos seculares
equiparare vt p?z ibi hec extendi volum?. ergo de
bēt ēē equales etiā in tpe vinculandi. als enī ēēt dis
paritas in penis. t nō. has meas p fiderationes q
iudicio meo multū stringūt t p hoc est sublatā opī.
It? osti. t alioz. Ad opī. glo. dico q euidēt est falsa.
p. c. nō magno. vbi papa voluit expresse h tps cur
rere nō a tpe pstitutionis s a tpe exit? vt p?z i xbo
si xō exierint. vbi refert se ab illos qui exierint t in
fra duos mēses nō redierint. vñ possibile fuit q ob
hanc cām nō exierūt p? annū. si enī tex. assignasset
illū terminū is q iam exiissent tunc posset glo. pro
cedere. ¶ Sed circa h quero quid si religiosus exi
uit cā audiendi leges postea mutato pposito cōu
lit se ad theologiā. Ho. dicit Anno. q sibi nō pdest
ad penas cuitādas. s oportet q redeat ad monaste
riū iuxta dispōnem huius. c. t sufficit ita scriptum
ēē. dic tñ q si abbas significaret ei q irer ad theolo
giā q tūc censet reuersus ad claustrū licet xba in h
nō sonēt. ff. de in ius vo. qz sicut purgat vitūz
furti re apud furē remanēte de aucte dñi. ff. d. vsu
ca. si fur. ¶ Si postmodū abbas mandato deserto
itēz redit ad leges incidit in hanc penāz ipso facto

fim eū. mihi bī placet p̄mū dictū. puto enī q̄ h̄ extue-
rit cā audiendi leges. ex q̄ tñ mutato p̄posito cōtu-
lit se ad sciām pmittaz nō incidit in penā licet nō re-
deat ad monasteriū. moueor qz cessat h̄ casu rō cō-
stitutionis de qua in. c. nō magno. s̄. c. in. x̄. vnde
ne occasione. vbi dicitur hoc statutuz emanasse ne
viri spirituales mundanis rursum actionibus in-
uoluantur que ratio prozsus cessat si ab istis actio-
nibus mundanis desistant presertim nō inchoan-
do. nā p̄stitutio p̄sertim penalīs cessat cessante rō
p̄stitutionis vt. l. adigē. §. quis. ff. de iurepa. vbi ca-
sus. si enī cōstitutio penalīs extendit p̄ identitatē ra-
tionis. vt. in. l. ij. ff. ad tertu. potius dz cessare cessa-
te rōne. vt in. c. cū cessante. de appel. **I**tē cessat h̄ ca-
su fauor theologice facultatis. p̄trea deº mutat se
tentia peccatore mutante vitā. vt in. c. icōmutabil.
xxy. q. liij. §. idē in cōstitutione ecclie. ar. c. vt nosty
p̄deat in p̄n. vt eccl. bene. z ad istū tex. in eo q̄ req̄-
rit q̄ redeat. j. duos menses dico q̄ habuit respectū
ad effectū q̄si. f. dedit opam scic interdite vel stat i
illo p̄posito. nā yba debēt intelligi cū effectu p̄ser-
tim in penalib⁹. vt in. l. j. §. hec aut verba. ff. qd̄ q̄sqz
iuris. **C**ppo. z videf q̄ etiā cessante hac p̄stitutio-
ne monachi z canonici regulares debent repellī a
patrocinādō nisi p̄ mōasterio. tē. vt i. c. ij. d̄ postu.
Sol. glo. ij. sentit q̄ hic repellunt tanq̄ excōmuni-
cati ibi repellunt rōne religionis. h̄ so. nō multum
satisfacit nisi de verbis. vñ **Goff.** dicit z meli⁹ q̄ in
casu hu⁹. c. nō admittent isti etiā p̄ mōasterio suo.
z abbate impante p̄ eo q̄ sūt excōicati alii nulla ēē
pena fm eū. h̄ rō ē bona. s̄ nō quaten⁹ se fundat su-
per excōicatione qz tūc nullū ēēt hic spālē cū qlibet
excōicat⁹ repellať a patrocinādō. vt in. d. c. decerni-
mus. de sen. ex. li. vj. vñ itelligo tex. istū q̄ quatūcū-
qz isti sint absoluti tñ in penā nō debēt in aliq̄ cā ad-
mitti ad patrocinādū etiā in casib⁹ in quib⁹ als re-
ligiosi admitterent. iuxta no. in. c. ij. de postu. z in
c. cū. 3. z. A. de re iudi. p̄nta p̄ monasterio z p̄ pau-
perib⁹ fz 3a. z p̄bi. hic. z no. hoc vltimū. z vide qd̄
no. in. d. c. ij. sicut enī q̄tūcūqz sint absoluti nō p̄nt
pmoueri absqz dispēsatione sedis aplice. vt h̄ z in
d. c. nō magno. ita nec ad patrocinādū admitti ne
exerceant sciam p̄ prohibitionē iuris deductā. **C**pl.
in ybo p̄stros. i effectu facit duo. p̄mo q̄rit an pro-
hibitio ista habeat locū in habentib⁹ p̄sonatū non
curatū. scđo an habeat locū in habēte eccliaz paro-
chiale. si als nō ēēt p̄stz. **A**d pzimum pfidet q̄ sic
qd̄ mihi placet qz ista ista loquit̄ indistincte nec ad
esse personatus requirit̄ q̄ habeat aiay curaz imo
p̄riū pbat in. c. dudū. ij. de elec. **A**d scđm dubiū re-
spōdet etiā affirmatiue s̄ hodie dictu vt ē determi-
natū. in. c. j. eo. ti. li. vj. vbi declarat̄ p̄rium nisi eccle-
sia praochialis sit plebania sub se habens capellas
vt ibi dicitur. **G**lo. in. x̄. spantiū fuit declarata su-
per gl. ij. q̄ ad prima pte. **Sed** in scđa pte q̄rit nūqd̄
ep̄s possit illos absoluerē. z cōcludit q̄ sic ex quo cō-
ditoz canonis absolutionē sibi nō reseruauit. idem
etiā tenet **Gof.** Anno. z Hosti. q̄ dicūt q̄ vterqz ep̄s
poterit absoluerē. s̄ ille in cui⁹ diocesi studet z ep̄s
pprius ip̄i excōicati. **Abb.** tenuit p̄riū q̄ ad ep̄m p̄-
priū. p no. in. c. pe. de offi. legal. Ego dico latius sic

& aut querit de ppro epō z tenco q poterit absol-
 uere p. c. nup. de sen. ex. z si h facere vult in p-
 dioceſi res eſt ſine dubio. aut vult abſoluere i dio-
 ceſi aliena z hoc caſu videt tacite voluiſſe Abb. q ſi
 poſſit p illud. c. pe. **Sed** ego alſ Abb. dico tibi p-
 qz cū hoc caſu nō requiraſ in abſolutione cognitiō
 cauſe ē iuriſdictionis volūtarie q pōt exerceri extra
 territorii. vt in. l. ij. ff. de offi. pco. no. in. c. nouit. d.
 offi. lega. z hoc apte in abſolutione voluerūt ibi In-
 no. z Hoſti. z Jo. de lig. in de. q. uis. de fo. cōpe. gl.
 tñ in. d. e. nouit. videt vacillare. ſi debent reduci ad
 cōcordiā p ſupradicta. an. ſ. ſiat cū cauſe cognitiōe
 an ſine. **Ad. c. pe. dicas** q loquit in legatis volenti-
 bus abſoluere in caſibus reſeruatis pape iure ſin-
 gulari q nō pñt niſi ſm limitationem ibi traditam.
Aut querit de epō in cui⁹ dioceſi ſtudet z tūc i reli-
 gioſis credo q nō poſſint qz niſi redeant ad mona-
 ſterii nō vident cōtriti cū cōſtitutio turoneſi. cōci-
 lij artet vt redeant ad monaſterium niſi aliud dica-
 mus in excoicatione ppter piculū ne decedat i via.
 ar. c. qua fronte. de appel. in clericis xō ſecularibus
 poterit. tum qz in ſua dioceſi deliquit. tum qz rōne
 reſidentie bz epō p-zius. ar. ei⁹ qb de ſacerdote cu-
 rato dicit glo. no. in de. ſ. de p-ziui. **Ultima gl. q-**
 rit an oēs pene ſtatute p religioſos habeant locum
 in ſecularib⁹ clericis hic p-ibitis. **Et** tādē cōcludit
 q ſic z hoc videt mihi indubitabile cū tex. in exten-
 dendo illā cōſtitutionē loquat ibi in plurali vt p-
 ibi h extendi volum⁹. zc. vñ de rſoſuū eſſet dicere q
 cōp-ehendat ptem penay z nō oēs. vbi enim xba
 clara ſunt ceſſat interpretatio. l. aut ille. de lega. iij. z
 l. nō aliter. eo. ti. z. c. ſi. de x. ſig. z hanc opi. ſequit
 hic cōiter doc. nā ex p-rio ſequereſ vt dicit Jo. an.
 q qua rōne nō incurrat illas de quib⁹ in gl. ita nec
 reliquas. **Mūc gl. explicitis p declaratione tex. z**
 materie ſubmittā aliq h p doc. tacta. **At pmo** quero
 qd ſi religioſi nō excant clauſtrū ſi clauſtro exiſtes
 audiūt vel legūt facultates hic p-ibitas. **So. Inn.**
 ſentit q tales nō ligant⁹ penis h p-entis p tex. hic. z
 s. eo. nō magno. q diſponit p excentes clauſtrum
 Hoſti. dicit h pcedere q ad verba ſec⁹ q ad mentiē.
 de q hic in. x. qz xō. adducit in ar. p z c. inter ce-
 ra. de offi. ordi. z dicit q hec indiget declaratiōe. cō-
 ſult tñ q in h dubio debēt tales ſe reputare ligatoſ
 ar. c. illud. de cle. exco. mini. exit⁹ enī monaſterij vi-
 det ſm cū q fuerit cā ipulſiua hui⁹ pſtitutionis ſi cā
 finalis fuit. qz iſte ſcīe nō pueniūt religioſis cū z ex-
 eratiū ſit eis interdictū. vt in. c. ij. d poſtu. do. **In.**
 ſequit p-ū dictū **Inn.** qz pene ſūt odioſe q reſtrig-
 gende. de pe. di. j. pene. z qb le. z no. in. c. ſtatutum
 de elec. li. vj. **Aduerte p dicto Hoſti.** facit tex. hic in
 ſi. vbi in clericis ſecularib⁹ p-ibitis non ponderaſ
 exitus ecclīay. vñ in eis dicūt doc. ſup tex. q ſpatiū
 duoz meſū cōputaſ a tpe audit⁹. **Si** ſi in ſeculari-
 bus pcedūt pene vbiqz audiat vel ſi deat. q for-
 tus idē dicē dū in religioſis quib⁹ pncipaliſ iſte ſcīe
 fuerūt interdicte. vt. s. e. nō magno. ar. i auē. mſto
 magis. C. de epī. z cle. z. c. cū in cūctis. de ele. tē h
 foris pſideratio. ſi nihilomin⁹ ſequor dictū **Inno.**
 qz pſtitutio penalis nō ē amplianda. imo reſtrigē-
 da adco vt non veniant illa que ex lata verborum

significatione possent comprehendendi. ut probatur l. c. cum in cunctis. de elec. iuncto. c. si compromissarius. eo. ti. li. vi. z. c. statutum. eo. ti. z. li. z. qd ibi not. Jo. an. qui idem no. in regula odia. de reg. iur. li. vi. in mercu. sed tex. in. c. no magno. d. religiosus loquens et iste illam constitutionem referens loquitur de religiosus ex euntibus monasterium ca audiendi leges et non redeuntibus infra spatium duorum mensium. ergo non debet habere locum pena in non exuntibus. sed studentibus vel legentibus in claustris licet aliter male faciant cum verba hoc non patiantur. p. hoc vide tex. in simili in de. ne in agro. s. q. vero. de sta. reg. iuncta glo. in. s. ipso facto. nec ob. si dicat eandem esse rationem in non exuntibus. q. primo negari potest hoc cum magis deliquit religiosus exundo claustrum ex causa illicita et deserendo monasterium. arg. xvij. q. i. placuit. q. rem ipsam illicitam in monasterio attentando. cum hoc ultimo casu committat unum peccatum et in precedenti duo merito magis fuit ibi in pena exasperandum ar. xxiij. q. i. non asseramus. z. ff. de pe. respiciendum facit qd no. Jo. an. in. d. regula odia. Item facit qd no. Jo. an. in. c. dispendia. de rescrip. li. vi. ubi vult qd data aliqua identitate rationis debet habere locum dispositio. l. sed non ipsi pena. non ob. qd dicitur in secularibus clericis. primo q. ipsi non habent monasterium secundo dico qd non est peccatum in eis attentare qd si in domibus studerent in istis qd euaderent has penas. q. tex. iste in verbo. q. vero. solum voluit extendere constitutionem turonesi. concilij. ad istos habentes personatus. zc. ut ergo ista si vera extensio debemus facere illam cum omnibus suis qualitatibus. s. quando exeunt prius lares causa audiendi has scientias et effectualiter in eis dant operam. nam constitutio penalis non est multum laxanda maxime cum ex se scientia non est mala sed necessaria ad regimen ecclesie vniuersalis saltem in temporalibus. ut. j. dicitur. et per hoc facilius deciduntur quoniam se. **Quero ergo quid si religiosus canonista vel theologus vadat ad principium amici incipientis in legibus vel in physica causa honorandi amici.** Jo. dicitur Inno. qd non est suus hoc interpretari cum quantum ad verba damnae hec lectio et auditus putat tamen qd papa rideret talem ex merito non ligari qd verba sunt cum effectu intelligenda maxime in penalis. l. j. s. hec autem verba. ff. qd quisque iuris. z. c. relatum. de cleri. non rescriptum. si ego dico tibi qd etiam quo ad verba talis non includitur nec ligatur et miror de hosti. qui ita ad cortice videtur ponderasse l. am. nam iste tex. z. c. non magno dissonat in religiosis exuntibus causa audiendi leges. s. ut principaliter in eis studeant causa perficiendi. ut dare. probatur in. c. non magno. in principio ubi dicitur qd isti volebant audire leges sub pretextu ecclesiastica negotia fidelius tractandi et medicinam occasione languentium fratrum et subiicitur ibi qd ne occasione scientie viri spirituales iterum inuoluatur mundanis actionibus ideo statutum fuit. zc. que omnia cessant in questione nostra quando religiosus existens preferat in studio vadit causa honorandi principium aliter amicus. nam videmus qd p amico monasterij potest religiosus assumere procuracionem seu aduo-

cacionem etiam in foro seculari. q. in consequentiam tractatur utilitas monasterij. iuxta no. per Inno. et alios in. c. cum. j. z. A. de re iudi. ergo fortius licitum est ire ad honorandum principium amici. **Sed queritur tertio quid si ille qui incepit legere habet paucos socios propter quod ille religiosus vult eum continue honorare.** Jo. dicitur hosti. se non admittere talem honorem etiam si legentem extraordinarie veller tamen semel in septimana honorare et hoc ut omnis fraus excludatur. alle. insti. vi bo. rap. s. sed dum talia. z. ff. de transac. cum hi. z. d. diuor. quanto. cum si. placet mihi dictum hosti. quando iste faceret in fraudem et cum hoc exigerem continuo nem duorum mensium per predicta. sed ubi faceret sine fraude dico secus p supradicta. et satis videtur mente hosti. fraus autem poterit deprehendi ex coniecturis ubi. c. ij. de renu. li. vi. l. dolu. C. de dolo. **Quarto quero nunquid persona ecclesiastica hic prohibita possit aliquibus priuatim in camera leges vel medicinam legere.** Jo. hosti. concludit qd non et talis non euadat penas hic positas qd studium hic prohibetur et lectio ut hic iuncto. c. non magno. s. co. lex enim non debet esse impossita verbis sed rebus. ut in. c. commissaria. de elec. li. vi. Ego dicerem qd aut legit in monasterio proprio et non incurrit penas de quibus hic per ea que. s. dixi de studente in monasterio post Inno. et in alijs quonibus. Aut extra monasterium et tunc pendet ab alia quoniam an. c. non magno. habeat locum in legente seu docente. hosti. videtur velle qd sic. et Jo. an. hic super. s. student. ubi dicit qd istis religiosus prohibetur auditus. ut hic in prin. et lectio ut. s. c. non magno. et studium ut hic in. s. non verum. et idem sentit Jo. an. in regula. cum quid. de reg. iur. li. vi. in mercu. Sed in quoniam solutione videtur illud restringere magis ad religiosos respectu legendi qd ad clericos seculares. q. iste tex. de secularibus loquens non repetit de legente. de quo fecerat mentionem tex. in. c. non magno. s. co. formauit enim ibi Jo. an. questionem in privilegio concessio studio ut persone aliter prohibite possint ibi libere in his scientijs interdictis studere an per hoc videatur data prius capiendi doctoratum et legendi magistratibus. et post multa conclusit qd ante factum tenendum est qd non cum omnia ista videantur in istis turibus procedere a pari. id privilegium odiosum non debet extendi ultra casus concessum. facit quod no. glo. in. c. si canonici. de offi. ordi. li. vi. Sed post factum putat qd secularis clericus non sit censendus ligatus. quia hec iura expresse non prohibent ei nisi auditum seu studium ex quo ergo conceditur per privilegium qd possit libere ibi studere. s. videtur sibi concessum illud qd venit accessorie ad studium. s. facultas assumendi doctoratum. et per consequens legendi. s. in religiosis dubitavit. q. c. non magno. iuncto isto videtur eis prohibere lectionem auditum et studium. vno qd concessio non veniunt alia specialiter prohibita. ar. in. l. qd dicitur rōcz ff. de legi. et qd videtur hec subtiliter dicta tamen si quis vellet subtiliter huc passum considerare posset dicere prius. Et aduerte queso diligenter. nam dico qd c. non magno non loquitur de legentibus. i. docentibus sed de

addiscētib⁹ unde ponitur ibi legere largo modo
qz omnis qui studet vt p̄ficiat legit. p quo facit ety-
mologia vocabuli. nā dicit lex a legēdo vt dicitur 3° s^o.
v. etymologia. et id 3° an. sup regula nemo pōt
li. vj. in mercu. hoc apte pbat rōne lre i. d. c. nō ma-
gno. dicit enī ibi q religiosi exēunt ad audiendum
leges et physicā sub p̄textu cōsulendi languentium
fratrū corporib⁹. et ecclesiastica negocia fidelit⁹ pertra-
ctandi. et sic vt possint p̄ficere et edoceri agerent p̄di-
cta. hoc etiā apertius probat littera huius. c. q̄ refe-
rens mentē et quasi verba illius constitutionis vbi
illa dicit de legentib⁹ ista vero declarando dicit de
audientibus. nec est verum q ista prohibeat audi-
tum et illa lectionē vt voluit hosti. de quo miroz qz
hec littera solū venit ad declarandū illā. nil autem
adducit de nouo nisi quatenus q religiosi incurrāt
excommunicationem ipso facto. et q hec constitutio
extēdit ad habentes personatuz et ad p̄sibros vt b
et eodem modo dicit de studio. nāz ponit hic studi-
um pro ip̄sis studentibus. s. addiscētib⁹. nam stu-
dium magis cōuenit addiscētib⁹ q̄ docentibus.
studere enī est valde cupere. hinc l̄rarum studia vi-
cīa sunt a cupiditate lectionū. vt no. Archi. in. c. no-
ua. xvj. q. vij. unde qd prius hic dixerat de audien-
tibus postea subiicit de studentibus quasi audien-
tes sint studentes. quare cōcludo q. c. non magno
et istud solum loquūtur in audientib⁹ seu studentib⁹
addiscendo. et istis sunt qui incurrūt penas pre-
dictas. legentes autem. i. docentes nō puto incur-
rere has penas. nec etiam illos qui nō studēt vt ad
discant. qz verba illis nō cōueniunt vt p̄z ex predi-
ctis et a verbis cōstitutionis penalis nō ē recedēdū
vt. s. dictū est. p̄sertim cū nō puto in eis procede-
re et militare rōnem que ē in addiscētib⁹. nam ad-
discens videt moueri malo zelo scz. vt inuoluatur
rursus actionibus mūdānis in patrociniādo et simi-
libus. vt innuit tex. in. d. c. non magno. Itē fauore
theologie vt ex quo in actu addiscendi est meli⁹ vt
det operam theologie sed ille qui prius sciam istam
discitam docet nō facit vt inuoluat actionib⁹ mun-
danis imo cōmunicat alijs scientiam in se bonā et
necessariam ad regimen orbis. facit qd nos. glo. in
de. ij. de magis. in verbo honores. vel p̄supposito q
peccet nō tñ tñ quātum ille qui nūc incipit addisce-
re merito nō debet in eo habere locum penarū di-
sp̄positio. et p hoc dicerem q p̄uilegiat⁹ vt in his sci-
entijs possit studere videt p̄uilegiat⁹ ad id qd seq̄-
tur ex studio. s. ad doctoratum sumendū et per con-
sequens ad legendū cum in doctoratu datur pote-
stas legendi. vt no. in. d. c. de. ij. et in. l. magistros. C.
de profes. et medi. li. x. b̄ tamen est magis dubitabi-
le et ante factum cōsulerē abstīnēdū. **¶** Ultimo op-
pono cōtra litterā et predicta. videt enī q min⁹ legi-
time prohibeatur religiosi et maxime prelatis stu-
dium scientie ciuiliis. nam. supra in proemio hu-
ius compilationis mandatur vt omnes in iudi-
cijs et scholis vtrāq̄ hac cōpilatione. s̄ mandatū cē-
setur omne id sine quo illud explicari non potest.
vt in. c. prudentiam. de offi. delega. et. l. ad rem mo-

bilem. et. l. ad legatum. ff. de procu. sed nō possum⁹
viri nisi illam sciamus. scire autem nō possum⁹ nisi
studeamus in illa sed studeri et perfecte intelligi nō
potest sine noticia scientie legalis cuz multa sint in
hac compilatione et scientia canonica que minime
intelligi valeāt nisi data scientia legali p̄sertim cū
multe leges sint incorporate in decreto. ergo debz
illaz studiū p̄mitti maxie cū lex ciuiliis sit ps diuine
et theologie scientie et locum suum necessario obti-
ner in ecclesia saltem quo ad regimen temporalium
que nō sūt cōtemnenda. xij. q. j. videntes. j. q. iij. si
quis obiecerit. unde leges dicuntur sacratissime. l. le-
ges sacratissime. C. de legi. et alibi dicit sanctissima
vt in. l. ff. de va. et extraordi. cogni. et per ora prin-
cipum deus illa dicit p̄mulgasse. vt i. c. fi. xvj. q. iij.
et in. l. fi. C. de p̄scrip. xxx. vel. xl. anno. Sol. hosti.
formauit hic cōtrarium et refert q Ros. bencuenta-
nus in rubrica. d rap. post prin. dicebat q papa cū
duobus suis consiliarijs fecit sicut vulpes faciunt
que dānant cerusa cum illa comedere non possunt
Et dicit q ad regimen ecclesie scientia ciuiliis ē sum-
me necessaria. Et p̄fecto satis in boneste locutus
est de principe et recordari debuisset. de. c. super spe-
cula. j. de p̄uile. vbi dicitur q raro occurrūt cause
ecclesiastice que nō possunt canonicis statutis expe-
diri. Ideo hosti. dixit hic et melius ad contrarium
q materia legum in canonibus contenta poterit si
ne principali studio lectione et auditu legum habe-
ri et declarari per libros iuris ciuiliis qui haberi lici-
te poterunt. et sic per studium camere ad hoc p̄inci-
paliter nō ordinatum sed in finem melius intelligē-
di scientiam canonicam poterit quis cōtrario satisf-
facere. **¶** Nota hoc vltimū q licitū est religiosi
et alijs hic p̄hibitis habere libros ciuiliis scientie et i
eis in camera studere ad finem intelligendi melius
canones. nō autem principaliter p̄pter ipsam ci-
uilem scientiam acquirendam. pro hoc allego bo-
tex. in. c. turbat. et. c. si quis grāmaticam. et. c. de qui-
busdam. xxxvj. di. nam cuius finis bonus est ip̄m
quoqz bonū est. j. q. j. nō est putanda. Est enim sci-
entia addiscenda p̄cipaliter p̄pter deū et bonū
publicum. per scientiam enim mundus illuminat⁹
et ad obediendū deo et ministris vita subiecit orū in-
formatur. vt dicit tex. in auē. habita. C. ne filius p
patre. et qui ad hunc finem eam addiscit p̄sequitur
nedum famam in hoc seculo. sed mercedem maxi-
mam in futuro. In cuius finē altissimus nos et oēs
alios tam presentes q̄ posteros scientie insistentē
dirigat per suam ineffabilem clementiam.

Explicita est lectura domini Nicolai abbatis sculi
super tertio libro decretalium Impressa Basilee p
magistrum Joannem de Amerbach. Anno domi-
ni. M. cccc. lxxxvij.

